

Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo

Presentación do centro

A Facultade de Ciencias Empresariais de Ourense está localizada no Edificio Xurídico Empresarial do Campus Universitario en pleno centro da cidade.

A oferta educativa para o próximo curso 2011-2012 no Centro é:

Tres títulos de Grao:

- **GRADO EN ADMINISTRACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS**
- **GRADO EN TURISMO**
- **GRADO EN CONSULTORÍA E XESTIÓN DA INFORMACIÓN**

Tamén se está a impartir:

- **Curso Ponte para o Grao en ADE**
- **Curso Ponte para o Grao en Turismo**

Se es Diplomado/a en Ciencias Empresariais ou Turismo podes obter o teu Grao en Administración e Dirección de Empresas(ADE) ou o Grao en Turismo en un só curso académico.

En canto á oferta de **POSGRAOS** da Facultade de Ciencias Empresariais e Turismo:

- **MASTER OFICIAL EN CREACIÓN, DIRECCIÓN E INNOVACIÓN NA EMPRESA.**
- **MASTER OFICIAL EN DIRECCIÓN E PLANIFICACIÓN DO TURISMO.**
- **MASTER OFICIAL EN XESTION EMPRESARIAL DO DEPORTE**

Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web <http://www.fcetou.uvigo.es/>

¡Ven a visitarnos!

Grao en Administración e Dirección de Empresas

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01101	Economía: Microeconomía	1c	9
004G020V01102	Empresa: Fundamentos de administración	1c	6
004G020V01103	Historia: Historia económica	1c	6
004G020V01104	Matemáticas: Matemáticas	1c	9
004G020V01201	Economía: Economía española e mundial	2c	6
004G020V01202	Empresa: Matemática das operacións financeiras	2c	6

004G020V01203	Empresa: Xestión de empresas	2c	6
004G020V01204	Estatística: Estatística	2c	6
004G020V01205	Dereito mercantil	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01301	Empresa: Contabilidade financeira I	1c	6
004G020V01302	Dirección de operacións	1c	9
004G020V01303	Dirección de recursos humanos	1c	9
004G020V01304	Econometría	1c	6
004G020V01401	Contabilidade financeira II	2c	6
004G020V01402	Decisións de investimento	2c	6
004G020V01403	Dirección comercial I	2c	6
004G020V01404	Macroeconomía	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01501	Decisións de financiamento	1c	6
004G020V01502	Dirección comercial II	1c	6
004G020V01503	Dirección estratéxica	1c	6
004G020V01504	Réxime fiscal da empresa I	1c	6
004G020V01505	Teoría da organización	1c	6
004G020V01601	Análise contable	2c	9
004G020V01602	Contabilidade de custos	2c	9
004G020V01603	Dirección estratéxica internacional	2c	6
004G020V01604	Valoración de activos	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
004G020V01701	Investigación comercial	1c	6
004G020V01702	Planificación financeira	1c	6
004G020V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Microeconomía**

Materia	Economía: Microeconomía			
Código	O04G020V01101			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Alvarez Diaz, Marcos			
Profesorado	Alvarez Diaz, Marcos Vázquez Mazaira, Rubén			
Correo-e	marcos.alvarez@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/marcos.alvarez			
Descrición xeral	O obxectivo xeral da materia é o de obter unha visión global da economía en xeral e da microeconomía en particular. Para iso analízase o funcionamento dos mercados e o comportamento dos axentes económicos no que interveñen. En concreto, ofrecerase ao alumno unha perspectiva dos mercados e dos axentes dende o punto de vista de equilibrio parcial, tanto nun contexto de competencia perfecta como nun contexto de competencia imperfecta. Analizarase tamén o papel do estado na formulación da política económica.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Acadar o manexo, por parte dos estudantes, dos conceptos básicos da análise macroeconómica, de xeito que para abordar preguntas económicas sexan quen de construír razoamentos económicos sinxelos e que, mediante unha representación simplificada da realidade, permitan tratar axeitadamente o problema.	saber saber facer	A3 A9 B2 B5

Os diferentes modelos de análise, xestión e control das organizacións, necesarios para interpretar de maneira coherente o deseño dos sistemas de información coa organización funcional da empresa.	saber saber facer Saber estar / ser	A8
Desenvolver a capacidade para analizar os efectos de cambios no ámbito económico sobre o comportamento dos axentes e a súa conseguinte repercusión nos mercados.	saber facer Saber estar / ser	A16 B1 B2 B5 B6 B13 B15
Comunicar dunha maneira clara, sistemática e concisa nun amplo rango de temáticas diferentes e ante distintas audiencias, empregando habilidades de comunicación tanto orais como escritas. (QAA)	saber facer	B8
Espertar o interese dos estudantes respecto á análise dos efectos das políticas microeconómicas, de xeito que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan quen de formarse unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se tivera formulado. Fomentar o traballo en equipo e potenciar as habilidades para expresar e defender de xeito coherente argumentos en público.	saber facer Saber estar / ser	A16 B8 B10
Capacidade para adaptarse a situacións novas e a novos coñecementos traballando autonomamente e con espírito de superación.	Saber estar / ser	A8
Coñecementos do seu contexto profesional e ético, dos requirimentos e mecanismos para continuar co desenvolvemento profesional e a aprendizaxe ao longo da vida. (QAA)	Saber estar / ser	B17 B18
Motivación pola calidade e a mellora continua.	Saber estar / ser	B4

Contidos

Tema

I.- INTRODUCCIÓN	<p>Tema 1. Pensar como un economista: conceptos básicos. Escaseza. Economía. Racionalidade. Eficiencia e equidade. Custo de oportunidade. Análise marxinal. Modelos económicos. Microeconomía e macroeconomía. O mercado. Adam Smith e a man invisible.</p> <p>Tema 2. Funcionamento dos mercados: elementos básicos de oferta e demanda. A curva de oferta, a curva de demanda e desprazamentos. Equilibrio e mecanismo do mercado. A elasticidade. Os mercados e a competencia.</p>
II.- A CONDUTA DOS CONSUMIDORES	<p>Tema 3. Os gustos, o orzamento e a elección do consumidor.</p> <p>As cestas. Os gustos, a curva de indiferenza e a relación marxinal de substitución. A restrición orzamentaria e variacións de prezos e renda. A elección. Da demanda individual á demanda de mercado</p>
III.- A CONDUTA DA EMPRESA	<p>Tema 4. A produción: tecnoloxía e rendementos de escala.</p> <p>A función de produción. Produto medio e marxinal. Lei de rendementos marxinais decrecentes. Descrición dos rendementos de escala.</p> <p>Tema 5. Os custos de produción</p> <p>Custo económico e custo contable. Custo de oportunidade. Custos irrecuperables. Custos fixos e variables. Da función de produción á curva de custo total. Custo fixo e variable. Custo medio e marxinal. O custo a longo prazo e a elección da combinación de factores que minimizan custos (recta isocusto, isocuenta e relación técnica de substitución, elección).</p> <p>Tema 6. Maximización de beneficios e a oferta competitiva</p> <p>Ingreso total e beneficio. Ingreso marxinal, custo marxinal e maximización de beneficios. Maximizan as empresas os beneficios? A curva de custo marxinal e a decisión de oferta da empresa competitiva. A decisión de pechar. A oferta individual e de mercado.</p>

IV. O FUNCIONAMENTO DOS MERCADOS COMPETITIVOS E O BENESTAR

Tema 7. O mecanismo de mercado competitivo e a política económica.

Oferta e demanda. Equilibrio. Eficiencia do equilibrio competitivo. Excedente do consumidor e do produtor. Intervención pública con controis de prezos (máximos e mínimos) e impostos. Efectos sobre o mecanismo de mercado e sobre o benestar.

V. POR QUÉ NON FUNCIONAN OS MERCADOS

Tema 8. O poder de mercado

Monopolio natural e barreiras á entrada. Decisións de produción e prezos. O ingreso e a maximización dos beneficios. El custo do monopolio en termos de benestar. Oligopolio e competencia monopolística. Efectos sobre o benestar social. A actitude dos poderes públicos ante o exercicio de poder de mercado.

Tema 9. Externalidades, Bens Públicos e Información Asimétrica.

Externalidades e a ineficiencia do mercado. Solucións privadas e políticas públicas. Bens públicos fronte a outros bens. O problema do parasito. A traxedia dos bens comunais. Os dereitos de propiedade. A información asimétrica: selección adversa e risco moral.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	18	40.5
Titoría en grupo	7.5	19.5	27
Sesión maxistral	44	75	119
Probas de tipo test	0	33	33
Probas de resposta curta	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	As clases prácticas consistirán na resolución de follas de exercicios que se proporcionarán aos alumnos con antelación para que os resolvan antes da clase. Dese modo poderán identificar aquelas cuestións que lles resultan máis dificultosas e poderán resolver as súas dúbidas en clase. Tamén se realizará o seguimento da aprendizaxe dos estudantes mediante pequenas probas e exercicios que haberán de entregar.
Titoría en grupo	Nos seminarios en grupos reducidos realizaranse diversas actividades dirixidas a afianzar os coñecementos adquiridos polos alumnos nas clases teóricas e prácticas.
Sesión maxistral	As clases teóricas impartiranse nas 15 semanas do cuadrimestre. Nas clases teóricas expóranse de forma reducida os principais contidos dos distintos temas, desenvolvéndose con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un axeitado seguimento e comprensión das clases é necesario que os alumnos lean con antelación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Os alumnos poderán empregar o horario de titorías, determinados polo profesor, para unha atención personalizada do alumno no despacho co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os alumnos poderán empregar o horario de titorías, determinados polo profesor, para unha atención personalizada do alumno no despacho co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas.
Sesión maxistral	Os alumnos poderán empregar o horario de titorías, determinados polo profesor, para unha atención personalizada do alumno no despacho co fin de resolver dúbidas das clases teóricas e prácticas.

Avaliación

Descrición	Cualificación
------------	---------------

Probas de resposta curta	Exame escrito (ata 7 puntos): Realizarase un exame parcial co contido teórico e práctico dos primeiros 5 temas da materia, e un exame final que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames. O exame final constará de 2 partes (a primeira corresponderase cos temas 1 a 5 e a segunda cos temas restantes), cada unha das cales valorarase sobre 7 Para poder aprobar a materia será preciso obter como mínimo 3 os 7 untos en cada unha das partes. Nese caso, a nota do exame obterase como a media aritmética simple das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Os alumnos que superen o exame parcial (obtendo unha cualificación igual ou superior a 3 dos 7 untos do exame) só terán que examinarse no exame final da parte correspondente aos temas restantes. Os alumnos que non superen o exame parcial terán que examinarse de toda a materia no exame final.	70
Probas de tipo test	Entrega de follas de exercicios e a nota dos pequenos controis que periodicamente se poidan facer.	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

NOTA IMPORTANTE: Como xa se mencionou, a nota final da materia resulta da suma da cualificación obtida na avaliación continua máis a obtida no exame. Con todo, a puntuación do exame só se terá en conta cando en cada unha das partes do mesmo o alumno obteña unha puntuación igual ou superior a 3 dos 7 puntos. En caso contrario, a cualificación final será igual á puntuación obtida por avaliación continua.

A cualificación dos alumnos que non se presentan ao exame será a cualificación que obteñan por avaliación continua. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota final igual ou superior a 5 puntos.

A descrición desta guía está pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias para a s que da dereito a matrícula de cada curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Mankiw, N.G, Principios de Economía, Thomson, 4ª edición, 2007,

Pindyck, R. y Rubinfeld, D, Microeconomía, Prentice Hall, 7ª edición, 2009,

Blanco J.M. y Aznar, J., Introducción a la Economía, Mc Graw Hill, 4ª edición, 2004,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Fundamentos de administración**

Materia	Empresa: Fundamentos de administración			
Código	O04G020V01102			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Viudez Lomba, Coloma			
Profesorado	Viudez Lomba, Coloma			
Correo-e	coloma@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia persegue introducir a disciplina que vertebra o grao, prestando atención ás diferentes funcións que a integran e facendo fincapé na súa aplicación ao ámbito empresarial.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía

B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Conseguir que os alumnos comprendan os principais conceptos económicos e vinculalos ao funcionamento das empresas a nivel interno e externo, de xeito que sexan quen de analizar todas as áreas das empresas e as relacións que se producen entre estas e fóra das mesmas, seguindo normas escritas e estruturadas e normas non escritas.	saber	A1
	saber facer	A2
		A3
		A4
		A5
		A6
		A7
Promover a capacidade do alumno para aplicar coñecementos adquiridos na consulta de bibliografía e fontes de información diversa, para a reflexión e a defensa de argumentos, resolución de problemas e análises diversas sobre economía da empresa.	saber	A8
	saber facer	A9
		A10
		A12
		A15
		A16
Capacitar ao alumno para comunicar as súas ideas de forma obxectiva, sintética e comprensible para outros, con claridade, evitando as barreiras da comunicación e potenciando o traballo en equipo.	Saber estar / ser	B1
		B2
		B3
		B4
		B5
		B7
		B8
		B9
		Facilitar a aprendizaxe en competencias específicas da profesión, de xeito que poidan desenvolverse no futuro con coñecemento do posto de traballo, con seguridade, autonomía, orde, responsabilidade e ética, en definitiva, alto valor persoal e profesional.
Saber estar / ser	B12	
	B13	
	B14	
	B15	
	B16	
	B17	
	B18	

Contidos

Tema
CAPÍTULO 1: PENSAMIENTO ADMINISTRATIVO: ESCUELAS Y ENFOQUES RELEVANTES
CAPÍTULO 2: ESTRUCTURA Y DINÁMICA DEL ENTORNO
CAPÍTULO 3: LA ORGANIZACIÓN COMO SISTEMA ABIERTO Y RESPONSABLE
CAPÍTULO 4: TOMA DE DECISIONES Y PLANIFICACIÓN
CAPÍTULO 5: ORGANIZACIÓN
CAPÍTULO 6: LIDERAZGO, CULTURA E INFLUENCIA EN EL CONTEXTO GLOBAL
CAPÍTULO 7: CONTROL Y SEGUIMIENTO

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	29	29	58
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Presentacións/exposicións	2	4	6

Titoría en grupo	2.5	5	7.5
Probas de resposta curta	1	30	31
Traballos e proxectos	0.5	17	17.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno tanto de xeito individual como en grupo baixo a proposta, guía e supervisión do profesor.
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Titoría en grupo	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de forma individual ou en grupo, de cuestións expostas, guiadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a comprensión da materia.	20%
Presentacións/exposicións	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na presentación de traballos propostos, guiados e supervisados polo profesor sobre a materia. Avaliarase a comprensión da materia e a capacidade de transmisión de contidos.	10%
Probas de resposta curta	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia. A resposta debe ser breve.	60%
Traballos e proxectos	Realización por parte do alumno dun traballo escrito sobre un tema concreto.	10%

Outros comentarios e segunda convocatoria

La descripción de esta guía esta pensada para la modalidad presencial. La nota obtenida por el alumno en la parte presencial tendrá vigencia para las convocatorias a las que da derecho la matrícula de cada curso académico.

*La concreción de las actividades dependerá en gran medida del número de alumnos, medios para trabajar en grupo, etc.

Bibliografía. Fontes de información

- Amaru, Antonio César, Fundamentos de administración, Pearson Educación México, 2009,
 Bateman, T. y Snell, S., Administración: Una ventaja competitiva, McGraw-Hill, 2001,
 Chiavenato, Idalberto, Administración, 3ª ed. McGraw-Hill, 2001,
 Díez de Castro, José, Administración de empresas. Dirigir en la sociedad del conocimiento, Pirámide, 2002,
 Díez de Castro, Emilio Pablo y otros, Administración y dirección, McGraw-Hill, 2001,
 Hellriegel, D., Jack, Administración. Un enfoque basado en competencias, 10ª ed. Thomson, 2005,
 Koontz, Harold y Weihrich, Heinz, Administración. Una perspectiva global, 12ª ed. McGraw-Hill, 2003,
 García del Junco, Julio y otros, Casos prácticos de economía de la empresa, Pirámide, 1998,
 García del Junco, Julio, Casanueva Rocha, Cristóbal, Prácticas de la gestión empresarial, McGraw-Hill, 2000,

Hernández Ortiz, Mª Jesús, Casos prácticos de administración y organización de empresas, Pirámide, 2000,
Castillo Clavero, Ana M^a, La dirección en la práctica. Casos de gestión de empresas, Pirámide 2000,
Robbins/DeCenzo, Fundamentos de administración. Conceptos esenciales y aplicaciones, Pearson-Prentice Hall, 2009,

Trátase de bibliografía básica sobre teoría e casos da materia.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

(*)/

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Dirección de recursos humanos/O04G020V01303

Dirección estratéxica/O04G020V01503

Teoría da organización/O04G020V01505

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia: Historia económica**

Materia	Historia: Historia económica			
Código	004G020V01103			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Fernandez Vazquez, Maria Teresa			
Profesorado	Fernandez Vazquez, Maria Teresa			
Correo-e	mteresa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende: Mostrar aos alumnos os cambios económicos, industriais e organizativos ao longo da historia, empregando ferramentas teóricas e empíricas doutras ramas da economía e de ciencias sociais próximas. Analizar o desenvolvemento da economía internacional e as grandes fases do crecemento económico moderno. Observar e analizar os efectos de acontecementos cruciais. Investigar as implicacións dos cambios nas institucións económicas de carácter global por exemplo, o patrón ouro, os bloques comerciais ou o FMI e os efectos do cambio tecnolóxico no curto, medio e longo prazo.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Comprensión básica do proceso de nacemento e transformación das principais institucións económicas ao longo do tempo. Distinguir os condicionantes e forzas que impulsaron ou frearon o desenvolvemento económico a longo prazo. Posuír coñecemento básico do proceso de crecemento e desenvolvemento económico a longo prazo. Identificar as fases do crecemento económico moderno.	saber	A3
		A4

Coñecer as diferentes formas de organización empresarial ao longo do tempo.	saber	A5 A6
Manexar, identificar e analizar con criterio fontes documentais, bibliográficas ou estatísticas para desentrañar as grandes tendencias dos procesos históricos.	saber saber facer	A16
Desenvolver a capacidade de análise de feitos e/ou problemas económicos no seu contexto histórico. Desenvolver a capacidade de síntese e de crítica. Adquirir o hábito de discutir en grupos feitos económicos ou problemas históricos relevantes. Análise crítica das políticas económicas máis relevantes aplicadas.	saber saber facer	B1 B2 B13 B19
Desenvolver a capacidade de exposición oral e escrita sobre feitos económicos e/ou problemas históricos relevantes.	saber facer	B5
Adquirir o hábito de presentar en tempo e forma as tarefas asignadas.	saber facer	B15
Desenvolver a habilidade do traballo en grupo mediante a asignación colectiva de funcións dentro do equipo. Comprender que o traballo en equipo supón unha responsabilidade directa na dinámica do grupo e nos seus resultados. Desenvolver e adquirir o hábito de mostrar e explicitar as fontes de información utilizadas nos traballos, exposicións e/ou discusións. Afacerse a criticar, sancionar e rexeitar o uso de traballos fraudulentos.	saber facer Saber estar / ser	B17 B18 B19

Contidos

Tema	
Tema 1. Introducción á Historia Económica Mundial.	Historia Económica e crecemento económico. Periodización e conceptos económicos básicos para a análise histórica. Visión panorámica da historia económica de occidente.
Tema 2. As economías europeas preindustriais.	As fluctuacións seculares. Poboación, produción e distribución do produto agrario. O crecemento do comercio e de manufactura.
Tema 3. A Revolución Industrial (1750-1870).	Creceamento económico e marco institucional. O proceso de Industrialización: factores de produción e innovacións. A difusión da industrialización.
Tema 4. As relacións económicas internacionais no século XIX (1870-1913).	O sistema monetario internacional: O patrón ouro. A segunda revolución tecnolóxica. O comercio internacional.
Tema 5. A economía internacional no século XX.	Os problemas económicos do período de entreguerras. (1919-1939) A economía internacional na época dourada do capitalismo: (1945-1973) A crise e modificacións da economía mundial (1973-2000).

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	15	15	30
Traballos de aula	5	35	40
Sesión maxistral	30	0	30
Probas de tipo test	1	20	21
Probas de resposta curta	1	20	21
Traballos e proxectos	0	4	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Nos seminarios traballaranse temas monográficos e requirirán algún traballo previo de preparación por parte dos estudantes. O seminario é unha instancia para socializar, decantar e sintetizar os coñecementos adquirirvos na preparación do mesmo.
Traballos de aula	Engloban actividades heteroxéneas, deseñadas de acordo a obxectivos e contidos diversos. Comprenden entre outras: análise e/ou comentarios de series estatísticas, gráficos ou textos, resolución de exercicios e cuestións, discusión de documentos históricos, etc. Todas estas tarefas realizaranse por equipos de traballo integrados por estudantes. Cada equipo de traballo deberá presentar e defender oralmente os resultados do seu traballo, ademais de entregar o informe escrito do mesmo.

Sesión maxistral	Mediante esta metodoloxía, co apoio audiovisual, presentarase de xeito sintético, secuencial e motivador os aspectos clave dos contidos fundamentais da materia. As primeiras estarán dedicadas a ofrecer unha visión panorámica da materia e conceptos básicos de economía; as restantes estarán destinadas a traballar temas monográficos. A pesar de que o método destas sesións é fundamentalmente expositivo, promoverase a participación activa dos estudantes.
------------------	---

Atención personalizada

Descrición	
Traballos de aula	O estudante desenvolverá esta actividade (comentarios de texto e/ou análises de gráficos e series estatísticas, resolución de cuestións e/ou problemas) baixo as directrices e supervisión directa do profesor/a.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	40%
Probas de resposta curta	Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia en respostas de desenvolvemento breve.	40%
Traballos e proxectos	Presentación oral, por un membro do grupo seleccionado aleatoriamente polo profesor, dos traballos realizados polo equipo. A avaliación realizarase por equipos, non individualmente.	10%
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno debe realizar unha serie de exercicios (problemas, comentario e análise de gráficos, series estatísticas, e/ou texto, resolver cuestións sobre os textos) nun tempo/condicións establecido/as polo profesor/a. Deste xeito, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica pode ser presencial e non presencial.	10%

Outros comentarios e segunda convocatoria

Haberá dúas instancias de avaliación: a participación nos seminarios/traballos da aula e o exame final. A participación nos seminarios e os traballos da aula corresponde a un 20% da avaliación total da materia e o exame final a un 80%.

a) Participación nos seminarios e traballos de aula. Tanto a preparación dos seminarios e traballos de aula (tarefas de preparación) como a asistencia e a participación nos mesmos é fundamental para acadar as aprendizaxes esperadas e, consecuentemente, conseguir bos resultados. A avaliación dos seminarios e grupos de aula corresponderá á presentación oral dos resultados do traballo de preparación efectuado polo equipo. A avaliación realizarase por equipos, non individualmente. Para estes efectos, o profesor designará de xeito aleatorio un voceiro.

b) Proba obxectiva. A proba obxectiva constará de dúas partes: a primeira con preguntas de resposta múltiple (40% da cualificación) e a segunda con dúas preguntas de desenvolvemento breve (40% da cualificación); en ambos os casos serán preguntas sobre o temario da materia. Para aprobar o exame final é imprescindible aprobar cada unha das súas partes.

Cualificación numérica de 0 a 10 segundo a lexislación vixente.

Segunda opción para o alumno que non se someta o proceso de avaliación continua ou non supere a mesma: Exame final de toda a materia que representará o 100% da nota. Esta proba obxectiva constará de dúas partes: na primeira formularanse preguntas test e na segunda preguntas de desenvolvemento breve. Para aprobar a materia é imprescindible aprobar cada unha das partes.

Bibliografía. Fontes de información

CAMERON, R.; NEAL, L. (2005), Historia económica mundial: desde el Paleolítico hasta el presente, , Madrid: Alianza.

COMÍN, F.; HERNANDEZ, M.; LLOPIS, E. (eds.) (2005), Historia económica mundial: siglos X-XX, , Barcelona, Crítica.

FELIU, G.; SUDRIÀ, C.(2007), Introducción a la historia económica mundial, , Valencia, Universidad de Valencia.

MADDISON, A. (2002), La Economía mundial: una perspectiva milenaria, , Madrid: Mundi-Prensa

TELLO, E. y GORDILLO, X. (coords.) (1994), Guía práctica de historia económica mundial, , Barcelona, Universitat de Barcelona.

ZAMAGNI, V. (2001), Historia económica de la Europa Contemporánea, , Barcelona, Crítica.

(*)

Outros comentarios

Aínda que non hai ningún requisito formal para o seguimento da materia é conveniente que o alumno teña:

1. Coñecementos básicos de xeografía e historia contemporánea de Occidente (grandes procesos e feitos máis relevantes).
2. Manexo básico de plantillas de cálculo (ex. Excel) e procesadores de texto (ex. Word).
3. Certa experiencia na procura de información e bases de datos en Internet.

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno/a en a materia e concíbese de forma flexible; en consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achegaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo

DATOS IDENTIFICATIVOS**Matemáticas: Matemáticas**

Materia	Matemáticas: Matemáticas			
Código	O04G020V01104			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	Tugores Martorell, Francisco Cid Araujo, Jose Angel			
Profesorado	Cid Araujo, Jose Angel Diaz Leyes, Jose Luis Macia Fernandez, Benjamin Tugores Martorell, Francisco			
Correo-e	ftugores@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	El objetivo de esta asignatura es proporcionar al estudiante el lenguaje y las principales técnicas matemáticas necesarias para poder plantear y analizar de forma rigurosa problemas económicos, en general, y aquellos propios del ámbito empresarial, en particular.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Comprender as técnicas matemáticas básicas, necesarias para a modelización do comportamento económico.	saber saber facer	A7 A12 B13
Capacidade de formular modelos simples de relación das variables económicas baseado no manexo da álgebra lineal e do cálculo diferencial.	saber facer	A7 A12
Avaliar utilizando técnicas matemáticas as consecuencias de distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.	saber facer	A8 A12 B13
Habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto en forma oral como escrita.	Saber estar / ser	B4 B5

Contidos

Tema	
1. Funcións dunha variable real	Introdución. Gráficas. Continuidade. Teorema de Bolzano.
2. Cálculo diferencial de funcións dunha variable real.	O concepto de derivada. Interpretación económica. Crecemento. Cálculo de derivadas. Derivación de funcións compostas. Máximos e mínimos.

3. Integración.	Áreas baixo curvas. Teorema fundamental do cálculo integral. Derivación de integrais. Cálculo de primitivas.
4. Cálculo matricial.	Vectores. Matrices. Sistemas de ecuacións. Autovalores. Formas cuadráticas.
5. Derivadas Parciais.	Derivadas de funcións de varias variables. Derivadas parciais. Cálculo de derivadas parciais. Vector gradiente. Matriz xacobiana. Regra da cadea. Derivadas de orde superior. Matriz hessiana. Funcións homoxéneas.
6. Convexidade.	Conxuntos convexos. Funcións cóncavas e convexas. Propiedades.
7. Optimización sen restricións.	Condicións necesarias de primeira e segunda orde para a existencia de extremos. Condicións suficientes.
8. Optimización con restricións de igualdade.	Introdución. Condición necesaria para a existencia de óptimos: Teorema dos multiplicadores de Lagrange. Condicións suficientes.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	50	70
Titoría en grupo	8	8	16
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	8	20	28
Sesión maxistral	37	37	74
Probas de resposta curta	3	12	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0

Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver de forma autónoma a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	0
Probos de resposta curta	Exames con preguntas breves sobre a materia. Xunto co resto de elementos da avaliación continua, un 40% da cualificación.	40
Probos de resposta longa, Exame final de desenvolvemento		60

Outros comentarios e segunda convocatoria

A nota final do curso será a suma da nota obtida polo traballo e probas realizadas durante o curso (avaliación continua) cunha ponderación mínima do 40% sobre o total, e da nota obtida no exame final, cunha ponderación máxima do 60% do total. No caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota obtida polo traballo ao longo do curso manterase para a segunda convocatoria. Os puntos da avaliación continua obteranse por: asistencia ás clases e participación nas mesmas; probas curtas realizadas nas clases prácticas ao longo do curso; exercicios; e/ou traballos propostos previamente e realizados fóra das horas de clase.

Bibliografía. Fontes de información

Balbás, A. e outros., Análisis matemático para la economía I y II, Madrid: A.C., 1987

Besada, M. e outros, Cálculo de varias variables: Cuestiones y ejercicios resueltos, Madrid: Pearson Educación, 2001

Sydsaeter, K. e Hammond, P.J., Matemáticas para el análisis económico, Madrid: Prentice-Hall, 1996

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Economía española e mundial**

Materia	Economía: Economía española e mundial			
Código	O04G020V01201			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Rodríguez Mendez, Miguel Enrique			
Profesorado	Picos Sanchez, Fidel Rodríguez Mendez, Miguel Enrique			
Correo-e	miguel.r@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Economía Mundial e Española é unha materia básica que se imparte no segundo semestre do primeiro curso do Grao de Administración e Dirección de Empresas. Consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do alumno, das cales 62 son actividades presenciais, mentres que o resto serán actividades non presenciais. Esta materia pretende iniciar ao estudante no coñecemento da Economía Aplicada, comenzando pola análise da Economía Mundial e Española. Trátase de que comprenda o funcionamento e estrutura da Economía Mundial e Española, facendo fincapé, por unha banda, nas diferencias entre Países Desenvolvidos e Países en vías de Desenvolvemento, e por outra banda, na estrutura económica de España. Organízase en Actividades Básicas (AB) e Actividades Complementarias (AC), de carácter Teórico (T) e Práctico (P), que levan asociadas tanto traballo presencial como persoal.			

Competencias de titulación

Código	
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Adquirir coñecementos básicos para entender o funcionamento da economía mundial e española.	saber	A3
Acceder ás fontes estatísticas da Economía Mundial e de España.	saber facer	A16 B3
Sintetizar a información estatística en Indicadores Económicos relevantes.	saber facer	A15 B1
Consultar directamente as referencias bibliográficas.	saber facer	A16 B13
Elaboración e exposición dos resultados, empregando nun nivel básico os programas informáticos de cálculo, realización de gráficos e presentacións.	saber facer	A7 B1 B3 B5 B6 B9
Redacción e síntese dos resultados anteriores.	saber facer	B1 B4 B5 B14
Someter a contraste e discusión as ideas expostas nas leccións maxistras.	saber facer	B4 B5 B8
Revisar con certa periodicidade a evolución dos resultados acadados.	saber facer	B2 B13
Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa para o traballo.	Saber estar / ser	B15
Motivación pola calidade e mellora continua.	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción	Os obxectivos básicos e as preguntas relevantes. Organización e método de traballo. Sistema de avaliación da materia. Ferramentas de traballo e da Plataforma Tema.
Tema 1: Obxectivos e Metodoloxía da materia.	
Tema 2: Conceptos básicos e fontes estatísticas e bibliográficas.	Obxectivos do Tema. A actividade económica e o crecemento económico. O Sistema Económico e o Capitalismo. Indicadores económicos. Crecemento e Desenvolvemento. Principais fontes estatísticas e bibliográficas.
Parte II: Economía Mundial	Obxectivos do Tema. A evidencia empírica do crecemento. Os cambios nas forzas produtivas. Os cambios nas relacións de produción. Os cambios institucionais (A Superestrutura). Os elementos estruturais dos Países Desenvolvidos.
Tema 3: Caracterización dos Países Desenvolvidos. Factores de crecemento.	
Tema 4: Os Países en Vías de Desenvolvemento. O subdesenvolvemento económico.	Obxectivos do Tema. Características estruturais dos países en vías de desenvolvemento. As teorías do subdesenvolvemento económico. O papel do comercio internacional e as estratexias de crecemento económico.
Tema 5: Relacións Económicas Internacionais.	Obxectivos do Tema. A integración económica. Os organismos multilaterais de comercio. Os organismos financeiros e de cooperación internacionais.
Parte III: Economía Española	Obxectivos do Tema. Crecemento económico e evolución da Economía Española: Etapas, factores de crecemento e cambio estrutural. Os resultados da evolución económica española: características actuais.
Tema 6: O desenvolvemento económico español.	
Tema 7: A especialización sectorial e comercial	Obxectivos do Tema. O cambio estrutural na especialización económica. Metodoloxía e criterios de valoración. Análise dos resultados recentes. Síntese das principais tendencias.
Tema 8: Eficiencia, sustentabilidade e equidade.	Obxectivos do Tema. Eficiencia e o fluxo circular da renda. Sustentabilidade financeira, inversora e ambiental. Equidade produtiva: distribución funcional da renda e mercado de traballo. Equidade social: gasto público e distribución persoal e territorial da renda.
Tema 9: O Sector Público.	Evolución no papel do Estado nas economías. As funcións do Estado e a regulación dos mercados. Trazos básicos do sector público en España. A distribución da renda: funcional, persoal e territorial.

Tema 10: Temas de debate e actualidade

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	0	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	19	19
Debates	5	5	10
Sesión maxistral	30	10	40
Probas de tipo test	0	26	26
Probas de resposta curta	0	20	20
Observación sistemática	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	<p>As prácticas de laboratorio terán lugar nas aulas de informática. En cada unha delas o alumnado realizará un exercicio no que deberá aprender a manexar información estatística para o estudo da economía mundial e de España. Con ditos exercicios o estudantado aprenderá a organizar a información e a sintetizar os datos en indicadores relevantes (PIB, poboación, PIB per cápita, coeficiente de apertura, taxa de actividade, taxa de desemprego, gasto público, produtividade etc.). Iso esixirá a realización de cálculos (taxas de variación, números índice, actualización de variables monetarias, taxas de participación) e a súa representación gráfica.</p> <p>En cada sesión práctica, o estudante deberá responder a un cuestionario de autoavaliación e resumir os principais resultados mediante unha breve redacción. Posteriormente, cada estudante deberá mellorar os resultados das prácticas presenciais mediante a realización de actividades de traballo persoal (cuestionarios e exercicios de redacción).</p>
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	<p>Durante o curso, proporase aos alumnos un conxunto diverso de Exercicios Complementarios, que incluírán a realización de Cuestionarios, Lecturas e Redaccións. Trátase sempre de actividades non presenciais de carácter voluntario que posibiliten o seguimento do alumno e o seu proceso de aprendizaxe mediante as ferramentas da Plataforma Tema.</p> <p>Este tipo de exercicio require que o estudante teña acceso a Internet, pois será necesario acceder á Plataforma Tema para descargar a información, así como acceder ás Bases de Datos Oficiais. En todo caso, os alumnos sempre disporán de internet nas Aulas de Libre Acceso da Facultade.</p> <p>Cada actividade proposta ao estudante poderá ir acompañada dun Cuestionario, que permitirá guiar o alumno e reflexionar sobre os aspectos máis relevantes da materia. Tamén permitirá que o alumno verifique persoalmente as súas respostas sen necesidade da titorización persoal.</p> <p>Con cada exercicio complementario, o estudante deberá presentar por escrito as conclusións e ideas principais.</p>
Debates	<p>A través da Plataforma Tema proporáselle ao alumno un conxunto de lecturas. Normalmente, escolleranse lecturas que sexa factibles poñelas a disposición en formato electrónico a través da Plataforma Tema. Cada lectura está relacionada con cada un dos temas do Programa. De cara a verificar a comprensión das ideas máis relevantes, cada lectura irá acompañada dun cuestionario accesible a través da plataforma Tema.</p> <p>Posteriormente, haberá unha sesión presencial para o Debate aberto na aula ó redor dos contidos das lecturas propostas.</p> <p>O estudante deberá responder a un cuestionario de autoavaliación e resumir os principais resultados mediante unha breve redacción. Posteriormente, cada estudante deberá mellorar os resultados das prácticas presenciais mediante a realización de actividades de traballo persoal (cuestionarios e exercicios de redacción).</p>

Sesión maxistral	<p>As sesións maxistrais forman parte das Actividades Básicas da Materia. En cada unha das sesións, o profesorado desenvolverá os contidos do Programa. Tomárase como punto de partida as preguntas destacadas en cada un dos temas, así como os resultados e conclusións que se vaian acadando simultaneamente nas outras actividades docentes relacionadas co tema. Será labor do docente aportar as ideas centrais e e criterios de organización e interpretación da información necesarios para que o estudante conteste individualmente ás preguntas relevantes.</p> <p>Para cada tema desenvolto nas sesións maxistrais, o estudante deberá responder a un cuestionario de autoavaliación e resumir os principais resultados mediante unha breve redacción. Posteriormente, cada estudante deberá mellorar os resultados das prácticas presenciais mediante a realización de actividades de traballo persoal (cuestionarios e exercicios de redacción).</p>
------------------	---

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas de laboratorio	<p>As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais como titorias como non presenciais a traveso da Plataforma Tema. Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática.</p> <p>Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.</p>
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	<p>As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais como titorias como non presenciais a traveso da Plataforma Tema. Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática.</p> <p>Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.</p>
Probas de tipo test	<p>As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais como titorias como non presenciais a traveso da Plataforma Tema. Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática.</p> <p>Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.</p>
Probas de resposta curta	<p>As consultas personalizadas realizaranse tanto a través de actividades presenciais como titorias como non presenciais a traveso da Plataforma Tema. Con cada exercicio o alumno sempre poderá enviar as súas preguntas e dúbidas mediante unha utilidade desta plataforma informática.</p> <p>Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, responderase colectivamente a todos os alumnos mediante o envío dun correo electrónico a traveso da Plataforma Tema.</p>

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Incluirán a realización de cuestionarios vinculados ás sesións Maxistrais, Prácticas de Laboratorio, Lecturas, Debates e máis Exercicios Complementarios propostos.	60
Probas de resposta curta	O alumno deberá resumir os contidos de cada unha das actividades propostas ó longo do curso mediante unha breve redacción (de non máis de 250 palabras) que sintetice as principais ideas.	10
Observación sistemática	<p>Actitude persoal e disposición ó traballo que permitan valorar o nivel de seguimento do conxunto de actividades da materia (presenciais e non presenciais).</p> <p>Neste epígrafe inclúese a posibilidade de facer pequenos test de comprensión mediante preguntas de carácter "oral" ós alumnos</p>	30

Outros comentarios e segunda convocatoria

A avaliación da materia será continua.

Aqueles alumnos que non acaden un rendemento satisfactorio mínimo poderan ser suspendidos do sistema de avaliación continuo antes de rematar o curso. A primeira avaliación de rendemento farase no primeiro mes do curso.

O exame final correspondente á segunda convocatoria poderá incluír preguntas de tipo test, de resposta curta ou de desenvolvemento, semellantes ós empregados no sistema de avaliación continua.

Os estudantes que non participen na avaliación continua nin o examen final, figurarán nas actas como non presentados.

Bibliografía. Fontes de información

García Delgado, Jose Luís e Rafael Myro (directores), Lecciones de Economía Española, Ed. Thomson-Civitas, 2005,

Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia, Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia, Síntesis, 2001,

Cuenca García, Eduardo, Organización económica internacional, Madrid : Pearson-Prentice Hall, 2004,

Jiménez, Juan Carlos; Carlos M. Fernández-Otheo, Antoni Garrido (editores) , Ejercicios y prácticas de economía española, Madrid : Civitas, 2001,

Miguel González Moreno (director) ; Francisco Martínez Sierra... [et al.], Temas de economía española , Valencia : Tirant lo Blanch, 1999,

Martín, Carmela, España en la nueva Europa, Madrid : Alianza : Fundación de las Cajas de Ahorros Confederadas, D.L. 1997,

Martín Mayoral, Fernando (coord.) , Manual de Economía Española, Teoría y Estructura , Madrid, Pearson, 2009,

Martínez Chacón (director) ; José María García Alonso (coord.) , Economía española, Barcelona : Ariel, 2002,

Paz Báñez, M.A. , Economía mundial. Tránsito hacia el nuevo milenio, Ed. Pirámide; 2000,

Todaro, Michael P.; Stephen C. Smith: Harlow, Economic development , Pearson-Addison Wesley, 2006,

Vidal Villa, Jose María; Javier Martínez Peinado, Economía mundial Madrid , McGraw-Hill, D.L. 2000. Eurostat: <http://www.europa.eu>,

DIRECCIONES DA INTERNET SOBRE ECONOMÍA MUNDIAL E ESPAÑOLA:

- Estadísticas do Banco Mundial
 - Estadísticas do Programa de Nacións Unidas para o Desenvolvemento Humano
 - Estadísticas da Unión Europea
 - Instituto Nacional de Estadística
 - Consejo Económico y Social:
 - Banco de España:
 - OCDE
-

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Políticas económicas/O04G020V01405

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Estatística: Estadística/O04G020V01204

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Microeconomía/O04G020V01101

Historia: Historia económica/O04G020V01103

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo."

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Matemática das operacións financeiras**

Materia	Empresa: Matemática das operacións financeiras			
Código	O04G020V01202			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Sampedro Portas, María Teresa del Socorro			
Profesorado	Álvarez Álvarez, Benigno Sampedro Portas, María Teresa del Socorro			
Correo-e	tetesam@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia MATEMÁTICA DAS OPERACIÓNS FINANCEIRAS introduce ao alumno na lóxica da valoración financeira, indispensable para a toma de decisións e a correcta interpretación da información no ámbito das Finanzas e a Contabilidade. Baixo o principio básico do valor do diñeiro no tempo, o alumno coñece, comprende e aplica a metodoloxía matemática-financeira á análise e avaliación das operacións financeiras máis frecuentemente contratadas nos mercados, prestando especial atención ao cálculo de custos e de rendementos reais.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Coñecer o valor do diñeiro no tempo e a lóxica da valoración financeira.	saber	A7
Coñecer os conceptos básicos, formulación e ferramentas específicas para a valoración de operacións financeiras.	saber saber facer	A7 A9 A12
Coñecer as rendas financeiras como instrumento para a valoración financeira.	saber saber facer	A7 A9 A12
Coñecer a dinámica amortizativa de préstamos.	saber saber facer	A7 A9 A12
Coñecer a dinámica constitutiva de capitais.	saber saber facer	A7 A9 A12

Aplicar o coñecemento adquirido na avaliación dunha ampla variedade de produtos financeiros (préstamos, desconto de efectos, plans de aforro, contas correntes, Débeda Pública, obrigas de pagamento de empresa, etc).	saber facer Saber estar / ser	A12 A13 A16 B1 B2
Calcular rendementos e custos reais das operacións financeiras.	saber facer	A12 A13 A16 B1 B2
Empregar ferramentas informáticas na resolución de exercicios.	saber facer	B3
Comprender criterios de valoración contables.	saber facer	A12
Aplicar a lóxica da valoración financeira a novas situacións.	saber facer Saber estar / ser	A12 A13 A16 B1 B2

Contidos

Tema	
1. Conceptos básicos	1.1. O valor do diñeiro no tempo 1.2. Capital financeiro 1.3. Comparación e elección de capitais financeiros 1.4. Lei financeira 1.4.1. Lei financeira de capitalización 1.4.2. Lei financeira de desconto 1.5. Suma financeira de capitais financeiros 1.6. Operación financeira 1.6.1. Concepto 1.6.2. Elementos 1.6.3. Clasificación 1.7. Reserva matemática nunha operación financeira 1.7.1. Concepto 1.7.2. Métodos de cálculo
2. Operacións financeiras de capitalización	2.1. Leis financeiras de capitalización 2.2. Capitalización simple 2.2.1. Concepto 2.2.2. Formulación matemática 2.2.3. Interese simple 2.2.4. Tipos de interese 2.2.4.1. Tipo de interese efectivo anual 2.2.4.2. Tipos de interese equivalentes 2.2.5. Liquidación de intereses nunha conta corrente 2.3. Capitalización composta 2.3.1. Concepto 2.3.2. Formulación matemática 2.3.3. Interese composto 2.3.4. Tipos de interese 2.3.4.1. Tipo de interese efectivo anual 2.3.4.2. Tipos de interese equivalentes 2.3.4.3. Tipo de interese nominal anual (TIN) 2.3.4.4. Taxa anual equivalente (TAE) 2.4. Comparación de montantes en capitalización simple e composta
3. Operacións financeiras de desconto	3.1. Leis financeiras de desconto 3.2. Desconto simple comercial 3.2.1. Concepto 3.2.2. Formulación matemática 3.2.3. Desconto simple 3.2.4. Tipos de desconto 3.2.4.1. Tipo de desconto anual 3.2.4.2. Tipos de desconto equivalentes 3.2.5. Desconto bancario 3.2.5.1. Concepto 3.2.5.2. Modalidades 3.2.5.3. Desconto dun efecto 3.2.5.4. Desconto dunha remesa de efectos 3.2.5.5. Custo do desconto 3.2.5.5.1. Elementos de custo 3.2.5.5.2. Custo real 3.2.5.5.3. Custo TAE 3.2.5.6. Falta de pagamento de efectos comerciais
4. Rendas financeiras	4.1. Concepto 4.2. Elementos 4.3. Tipos de rendas 4.4. Valoración financeira dunha renda 4.4.1. Valoración de rendas constantes 4.4.1.1. Temporais 4.4.1.2. Perpetuas 4.4.2. Valoración de rendas variables 4.4.2.1. Temporais 4.4.2.2. Perpetuas 4.5. Rendas financeiras equivalentes
5. Operacións financeiras de préstamo	5.1. Concepto 5.2. Tipos de préstamos 5.3. Formas de amortizar un capital 5.3.1. Amortización a prazo fixo 5.3.2. Amortización normal ou americana 5.3.3. Amortización sucesiva 5.4. Métodos de amortización sucesiva máis usuais 5.4.1. Método de amortización francés 5.4.2. Método de amortización italiano 5.4.3. Método de termos amortizativos crecentes en progresión xeométrica 5.5. Préstamos con carencia 5.6. Amortización anticipada de préstamos 5.7. Préstamos indizados 5.8. Custo e rendemento dunha operación de préstamo 5.8.1. Elementos de custo 5.8.2. Custo real para o prestameiro 5.8.3. Custo TAE para o prestameiro 5.8.4. Rendemento real para o prestamista
6. Operacións financeiras de constitución	6.1. Concepto 6.2. Tipos de operacións de constitución 6.3. Imposicións prepagables 6.4. Imposicións pospagables 6.5. Custo e rendemento dunha operación de constitución 6.5.1. Elementos de custo 6.5.2. Rendemento real para o acredor 6.5.3. Custo real para o debedor

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	21.5	21.5	43
Resolución de problemas e/ou exercicios	16.5	16.5	33
Prácticas de laboratorio	4.5	0	4.5
Titoría en grupo	5	10	15
Probas de resposta curta	1	20	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	32	33.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proposta de exercicios na aula, como complemento das sesións maxistras, con resolución guiada polo docente, tras un previo debate de formulacións.
Prácticas de laboratorio	Proposta de exercicios na aula de informática. O alumno desenvolve individualmente, mediante o emprego de follas de cálculo, a resolución ao problema baixo a supervisión do docente.
Titoría en grupo	Control titorial do proceso de aprendizaxe do alumno, o que levará, por unha banda, á exposición e resolución de dúbidas en grupos reducidos e, por outra banda, titorizarse a realización de xeito autónomo de exercicios mediante a aplicación da metodoloxía "puzzle". Retroalimentación.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe colaborativa entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou ben en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Titoría en grupo	Aprendizaxe colaborativa entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou ben en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, sobre a adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e adaptación a novas situacións. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio para superala.	49
Titoría en grupo	Control titorial do proceso de aprendizaxe do alumno a través da entrega de tarefa/s cuxa exposición e resolución das súas dúbidas será avaliada neste horario.	10%
Probas de resposta curta	Preguntas sobre a parte teórica da materia. Esíxese un nivel mínimo obrigatorio para superalas.	21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe a través de tarefas de aprendizaxe e de cuestionarios/problemas propostos ao alumno, seguindo o seu itinerario de aprendizaxe. Resolución de forma autónoma. Retroalimentación. Poderase exisir un nivel mínimo para superalas.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

Evaluación continua:

1.- Pruebas descritas objeto de calificación que configurarán el 30% de la nota. Para poder ser evaluadas será necesario que el alumno asista a clase de una manera participativa y activa (mínimo 80% de las clases presenciales). Para la **segunda convocatoria**, de presentarse, se mantendrá la calificación de estas pruebas.

2.- Examen escrito, que configura el 70% restante de la nota. Este se celebrará al final del curso, convocatoria de mayo/julio. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superarlo. La calificación del alumno que no supere los mínimos contemplados en

la prueba será de suspenso.

Los alumnos que no superen el paso 1 de la misma, serán evaluados con un examen de carácter global sobre los conocimientos de todos los contenidos de la materia, destrezas en la práctica y adaptación a nuevas situaciones. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superarlo. La calificación del alumno que no supere los mínimos contemplados en la prueba será de suspenso.

Bibliografía. Fontes de información

Pablo López, A. de. , Matemática de las operaciones financieras I y II., UNED, Madrid, 2000

Rodríguez Sánchez, J. A. y Rodríguez Parada, S. M. , Cuadernos de Matemática de las operaciones financieras. , Torculo, Santiago de Compostela, 2006.

González Catalá, V. T., Enfoque práctico de las operaciones de la Matemática financiera, Ciencias Sociales, D.L., Madrid, 1997

, BÁSICA, ,

, COMPLEMENTARIA, ,

González Catalá, V. T. , Análisis de las operaciones financieras, bancarias y bursátiles., Ed. AC, Madrid, 1995

Avilés García, F., Las operaciones financieras en los exámenes. , CEF, Madrid, 2006

Pablo López, A. de. , Manual práctico de Matemática comercial y financiera. Tomos I y II. , Centro de Estudios Ramón Areces, Madrid, 2001

Guthrie, G. L y Lemon, L. D., Mathematics of Interest Rates and Finance, Prentice Hall, 2004

, ENLACES DE INTERÉS, ,

, www.bde.es, ,

, www.aebanca.es, ,

, www.ceca.es, ,

, www.tesoro.es, ,

, www.ahe.es, ,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/O04G020V01402

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Valoración de activos/O04G020V01604

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese flexible, en consecuencia, pode requirir axustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, achégaselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Xestión de empresas**

Materia	Empresa: Xestión de empresas			
Código	O04G020V01203			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Gonzalez Cortes, Rafael			
Profesorado	Gonzalez Cortes, Rafael Rodríguez Fernandez, Jose Antonio			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Se trata de presentar la empresa como agente económico fundamental, explicando los aspectos básicos de su gestión y los problemas asociados a su gobierno. Se identifican y definen las grandes áreas funcionales, profundizando en los aspectos específicos de su gestión y las problemáticas económicas que se exponen.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo

B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Ter coñecemento e comprender os fundamentos das áreas funcionais da empresa para dispoñer dunha visión global da organización no contexto económico e do tipo de decisións específicas nos aspectos básicos da xestión empresarial.	saber	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7
Aplicar os procedementos de análises e coñecementos adquiridos á resolución de problemas/cuestións concretas, tanto a nivel estratéxico como operativo, no ámbito das distintas áreas funcionais da empresa.	saber facer	A8 A9 A10 A12
Ter capacidade para buscar, identificar, filtrar e analizar datos relevantes que poden afectar ás distintas funcións da empresa para interpretar a súa importancia en termos de defender ou criticar distintas posturas, ou medidas de actuación alternativas, tras unha correcta valoración de vantaxes e inconvenientes.	saber facer	A15 A16 B1 B2 B3
Demostrar unha actitude proactiva e ter capacidade de expresarse correctamente para transmitir ideas e/ou comunicar de forma educada, comprensible e razoada a súa interpretación, ou opinión, sobre determinadas cuestións relacionadas con distintos aspectos da xestión empresarial.	Saber estar / ser	B4 B5 B8 B9 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B19

Contidos

Tema
TEMA 1: INICIATIVA EMPRESARIAL NA ECONOMÍA DE MERCADO.
TEMA 2: DIRECCIÓN FINANCEIRA
TEMA 3: DIRECCIÓN DE OPERACIÓNS
TEMA 4: DIRECCIÓN COMERCIAL
TEMA 5: DIRECCIÓN DE RECURSOS HUMANOS

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	28	56
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Titoría en grupo	2.5	5	7.5
Presentacións/exposicións	2	4	6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	31	33
Traballos e proxectos	0.5	17	17.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno tanto de maneira individual como en grupo baixo a proposta, orientación e supervisión do profesor.
Titoría en grupo	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a comprensión da materia.	20
Presentacións/exposicións	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia. A resposta debe ser breve.	60
Traballos e proxectos	Realización por parte do alumno dun traballo escrito sobre un tema concreto.	10%

Outros comentarios e segunda convocatoria

A descrición desta guía esta pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias ás que dá dereito a matrícula de cada curso académico.

*A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

Bibliografía. Fontes de información

Bueno Campos, E., Curso básico de economía de la empresa, 2002, Pirámide

Bueno Campos, E. y otros, Economía de la empresa. Análisis de las decisiones empresariales, 2000, Pirámide

Díez de Castro, E.P. y otros, Introducción a la economía de la empresa I y II, 2002, Pirámide

García del Junco, J., Fundamentos de gestión empresarial, 2008, Pirámide

García del Junco, J. y otros, Casos prácticos de economía de la empresa, 1998, Pirámide

García del Junco, J. y otros, Prácticas de la gestión empresarial, 2001, McGraw-Hill

Luque de la Torre, M^a. A. y otros, Curso práctico de economía de la empresa. Un enfoque de organización, 2001, Pirámide

Piñeiro García, P. y otros, Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica, 2010, Publicaciones Delta

Suárez Suárez, A., Curso de economía de la empresa, 2002, Pirámide

Trátase de bibliografía básica sobre teoría e casos da materia.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/O04G020V01402

Dirección comercial I/O04G020V01403

Dirección de operacións/O04G020V01302
Dirección de recursos humanos/O04G020V01303
Decisións de financiamento/O04G020V01501

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Outros comentarios

(*)Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico *promovidos pola dinámica da clase e do grupo de *destinatarios real ou pola *relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao *alumnado a información e *pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso *formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estatística: Estatística**

Materia	Estatística: Estatística			
Código	004G020V01204			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Mosquera Rodriguez, Manuel Alfredo Barreiro Iglesias, Juan José			
Profesorado	Barreiro Iglesias, Juan José Mosquera Rodriguez, Manuel Alfredo			
Correo-e	jjbi@uvigo.es mamrguez@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	A materia estatística é unha materia de formación básica onde se estudarán os conceptos estatísticos básicos recorrendo aos temas de estatística descriptiva, cálculo de probabilidades, variables aleatorias, inferencia estatística e números índice.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
1.7 Adquisición de coñecemento acerca das principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial.	saber	A7
2.1 Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se expoñen nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución.	saber	A9
2.2 Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa.	saber saber facer	A10
2.4 Solucionar de xeito efectivo problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais.	saber saber facer	A12
3.1 Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante.	saber saber facer	A16
3.2 Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B1

3.3 Pensamento crítico e autocrítico.	saber Saber estar / ser	B2
3.4 Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial.	saber saber facer	B3
5.1 Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo.	Saber estar / ser	B13
5.2 Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado.	saber saber facer	B14
6.3 Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos.	Saber estar / ser	B17
6.4 Compromiso ético no traballo.	Saber estar / ser	B18
6.5 Motivación pola calidade e a mellora continua.	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema	
Tema 1. Números índices	1.1 Números índices simples e as súas propiedades. 1.2 Números índices complexos. O IPC.
Tema 2. Estatística Descritiva	2.1 Distribución de frecuencias. 2.2 Medidas de posición, dispersión e forma. 2.3 Representacións gráficas.
Tema 3. Introducción ao cálculo de probabilidades	3.1 Conceptos básicos do cálculo de probabilidades. 3.2 Probabilidades condicionadas e concepto de independencia.
Tema 4. Variables aleatorias	4.1 Definición dunha variable aleatoria e a súa función de distribución. 4.2 Características dunha variable aleatoria. 4.3 Principais distribucións de probabilidade. 4.4 Aplicacións do Teorema Central do Límite.
Tema 5. Conceptos e principios metodolóxicos da inferencia estatística	5.1 Poboación, mostra e as súas características. Mostraxe aleatoria simple. Distribucións asociadas á mostraxe en poboacións normais. 5.2 Estimación puntual. Concepto de estimador e as súas propiedades. 5.3 Estimación mediante intervalos de confianza en poboacións normais. 5.4 Contrastes de hipóteses. Formulación das hipóteses. Contrastes clásicos en poboacións normais.
Tema 6. Manexo de paquetes estatísticos de uso corrente	6.1 Introducción ao uso do paquete estadístico. 6.2 Números índice. 6.3 Análise descritiva e cálculo de probabilidades. 6.4 Variables aleatorias e principais distribucións de probabilidade. 6.5 Inferencia estatística.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	5	10	15
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	20	40	60
Sesión maxistral	20	40	60
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	6	9
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Exposición por parte dos alumnos do grupo de exercicios encargados a cada un deles.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución de problemas e cuestións de cada un dos temas do programa da materia. Farase uso de aplicacións informáticas adecuadas (Microsoft Excel, Open Calc, R, ...).
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Neste tempo os alumnos resolverán problemas que o profesor previamente lles encargou e poderán expoñer dúbidas sobre a materia ao profesor. Tamén se utilizará para que os alumnos opinen sobre o desenvolvemento da materia cara a mellorar a calidade docente cara ao futuro.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Realización de probas tipo test de cada tema.	10
Titoría en grupo	Exposición de exercicios na clase e entrega de boletins de exercicios	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final teórico/práctico da materia.	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de probas de cada práctica	15

Outros comentarios e segunda convocatoria

Haberá un sistema de avaliación alternativo para os alumnos a tempo parcial.

O sistema de avaliación da segunda convocatoria será o mesmo que o empregado na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

Casas Sánchez, J.M. e Santos Peñas, J., Introducción a la Estadística para Economía y Administración de Empresas, Centro de Estudios Ramón Areces, 1995

Esteban García y otros., Estadística Descriptiva y nociones de probabilidad, Thomson, 2005

García Pérez, C.; Casas Sánchez, J.M. e Rivera García, L.F., Problemas de estadística descriptiva, probabilidad e inferencia, Pirámide, 1998

Gutiérrez, R.; Martínez, A. e Rodríguez, C., Curso Básico de Probabilidad, Pirámide, 1993

Levin, R. I. e Rubin, D. S, Estadística para Administración y Economía, Pearson Prentice Hall, 2010

Martín-Pliego F. J.; Montero-Lorenzo e Ruiz-Maya, L., Problemas de Inferencia Estadística, AC, 2002

Martín Pliego, F. J. e Ruíz-Maya, L., Estadística I: Probabilidad., Thomson, 2004

Martín-Pliego, F. J. e Ruiz-Maya, L., Fundamentos de Inferencia Estadística, Thomson, 2005

Newbold, P.; Carlson, W. L. e Thorne, B., Estadística para Administración y Economía, Pearson Prentice Hall, 2008

Presedo Quindimil, M.A.; Cao Abad, R. e Naya Fernández, S., Introducción a la estadística y sus aplicaciones, Pirámide, 2001

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Econometría/O04G020V01304

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito mercantil**

Materia	Dereito mercantil			
Código	004G020V01205			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	de los Rios Sanchez, Juan Manuel			
Profesorado	de los Rios Sanchez, Juan Manuel			
Correo-e	jmrios@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	DEREITO MERCANTIL é unha asignatura que se imparte no segundo cuatrimestre do primeiro curso de Grao en Administración e Dirección de Empresas. Nela examínase, baixo unha perspectiva xurídica, a figura de empresario no mercado: dende quen pode ser empresario, pasando polos dereitos e obrigas que lle incumben, ata as normas que rixen a actuación de empresario no mercado. Estes coñecementos permitirán ao discente apreciar que o mercado é un espazo regulado por normas xurídicas, onde actúan e interactúan suxeitos que teñen dereitos e asumen obrigas esixibles extraxudicial e xudicialmente.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
A2. Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial	saber	A2 A4
A4. Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa		
A8. Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo	saber facer	A8 A16
A16. Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante		

B1. Capacidade de análise e síntese	saber facer	B1
B2. Pensamento crítico e autocrítico	Saber estar / ser	B2
B5. Habilidades de comunicación oral e escrita		B5
B10. Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		B10
B13. Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		B13
B17. Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	Saber estar / ser	B17
B18. Compromiso ético no traballo		B18
B19. Motivación pola calidade e mellora continua		B19

Contidos	
Tema	
(*)Tema 1. EL DERECHO DE LA ACTIVIDAD ECONÓMICA	1.1. El Derecho Mercantil como Derecho de la actividad económica 1.2. Fuentes del D. Mercantil
(*)Tema 2. SUJETOS DE LA ACTIVIDAD ECONÓMICA	2.1. Empresa y empresario 2.2. El empresario individual 2.3. Representación mercantil y contabilidad del empresario 2.4. Los consumidores y usuarios
(*)Tema 3. PUBLICIDAD Y PROTECCIÓN DE LA ACTIVIDAD EMPRESARIAL	3.1. Publicidad legal: el Registro Mercantil 3.2. Publicidad comercial 3.3. Propiedad Industrial e Intelectual 3.4. La Competencia mercantil
(*)Tema 4. LAS SOCIEDADES MERCANTILES	4.1. Introducción y teoría general 4.2. Sociedades personalistas
(*)Tema 5. SOCIEDADES CAPITALISTAS	5.1. La Sociedad Anónima 5.2. La Sociedad de Responsabilidad Limitada
(*)Tema 6. OTROS TIPOS SOCIALES	6.1. Sociedades especiales y de base mutualista 6.2. Agrupaciones de empresas
(*)Tema 7. LOS CONTRATOS EMPRESARIALES	7.1. La contratación mercantil. Los contratos con los consumidores y usuarios 7.2. Los contratos de transmisión de bienes 7.3. Los contratos de colaboración y de distribución
(*)Tema 8. CONTRATOS FINANCIEROS Y DE ASEGURAMIENTO	8.1. Contratos bancarios y bursátiles 8.1. El contrato de seguro
(*)Tema 9. INSTRUMENTOS DE PAGO Y DE CRÉDITO	9.1. Instrumentos de pago electrónico 9.2. Títulos valor
(*)Tema 10. CRISIS ECONÓMICA DEL EMPRESARIO	10.1. La insolvencia empresarial 10.2. El concurso de acreedores
(*)(*)	(*)(*)

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	15	30	45
Traballos tutelados	0	30	30
Titoría en grupo	5	0	5
Sesión maxistral	28	0	28
Probas de resposta curta	2	40	42

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Actividad en la que se formulan problemas y/o ejercicios relacionados con la asignatura. El alumno debe desarrollar las soluciones adecuadas o correctas mediante la ejercitación de rutinas, la aplicación de formulas o algoritmos, la aplicación de procedimientos de la información disponible y la interpretación de los resultados. Se suele utilizar como complemento de la lección magistral.
Traballos tutelados	Elaboración de un tema o un trabajo guiado por el profesor y su exposición en clase o posterior presentación escrita.
Titoría en grupo	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesorado de la asignatura para asesoramiento/desarrollo de actividades de la asignatura y del proceso de aprendizaxe

Atención personalizada

	Descripción
Estudo de casos/análises de situaciones	.TUTORÍA EN GRUPO. Se atenderán las dudas del alumno respecto de los contenidos y/o actividades o ejercicios que se propusieran para adquirir las competencias. .TRABAJOS TUTELADOS. Se orientará al alumno acerca de la forma y fondo de la realización de las actividades propuestas, con la finalidad de que las empleen en su vida académica, profesional y personal.
Trabajos tutelados	.TUTORÍA EN GRUPO. Se atenderán las dudas del alumno respecto de los contenidos y/o actividades o ejercicios que se propusieran para adquirir las competencias. .TRABAJOS TUTELADOS. Se orientará al alumno acerca de la forma y fondo de la realización de las actividades propuestas, con la finalidad de que las empleen en su vida académica, profesional y personal.
Tutoría en grupo	.TUTORÍA EN GRUPO. Se atenderán las dudas del alumno respecto de los contenidos y/o actividades o ejercicios que se propusieran para adquirir las competencias. .TRABAJOS TUTELADOS. Se orientará al alumno acerca de la forma y fondo de la realización de las actividades propuestas, con la finalidad de que las empleen en su vida académica, profesional y personal.

Avaliación

	Descripción	Cualificación
Sesión maxistral	Asistencia y actitud en las clases presenciales, y participación en el desarrollo y actividades propuestas en las mismas	20
Estudo de casos/análises de situaciones	Planteamiento, análisis y resolución de casos y/o ejercicios relacionados con la temática de la materia	10
Trabajos tutelados	Realización y exposición oral, individual y autónoma, de los trabajos propuestos, 10 que se elaborarán a lo largo de todo el cuatrimestre, y se presentarán por escrito al final del mismo	10
Probas de resposta curta	Examen final	60

Otros comentarios e segunda convocatoria**EVALUACIÓN CONTINUA**

La planificación y metodología expuestas en esta guía docente suponen la aplicación de un sistema de evaluación continua, por lo que se requiere la actividad presencial del alumno, y la calificación final se obtendrá de la evaluación global de todas las actividades, pruebas y valores porcentuales descritos anteriormente.

EXAMEN FINAL

Consistirá en la respuesta a cuestiones concretas y cortas sobre la materia (60%) que se podrán plantear en forma de test y/o de preguntas breves.

Para aprobar la materia es necesario obtener al menos 5 puntos (de un total de 10) por la realización del examen.

SEGUNDA CONVOCATORIA

Consistirá en un examen final como el señalado anteriormente. La evaluación continua alcanzada durante el cuatrimestre se guardará para las convocatorias extraordinarias del mismo curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

JIMENEZ SÁNCHEZ, G. (Coord.), Lecciones de Derecho Mercantil, ,
SÁNCHEZ CALERO, F., Principios de Derecho Mercantil, Última,
Ed. CIVITAS, Código de Comercio y leyes complementarias, Última,
, ARANZADI. Westlaw, ,
, tirant on line, ,
, Código civil, Última,

, , ,

Recomendaciones

Outros comentarios

La FICHA DE ALUMNO ha de presentarse, como fecha límite, dentro de las dos primeras semanas de clase, y debe incorporar una fotografía que permita la fácil identificación del alumno.

Es necesario el manejo de los textos legales, tanto en el aula como, sobre todo, para la preparación de la materia, por lo que se recomienda acudir a clase con los materiales oportunos.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Contabilidade financeira I**

Materia	Empresa: Contabilidade financeira I			
Código	O04G020V01301			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Idioma				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Sánchez Fernández, Patricio			
Profesorado	Gallego Rodriguez, Maria Elena Gonzalez Garcia, Jose Rivero Fernández, M ^a Dolores Sánchez Fernández, Patricio			
Correo-e	patricio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Introducir al alumno en el conocimiento general de la contabilidad, para que comprenda y aprenda los conceptos básicos de la contabilidad.			

Competencias de titulación

Código				
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial			
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa			
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial			
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial			
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo			
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa			
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes			
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética			
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante			
B1	Capacidade de análise e síntese			
B2	Pensamento crítico e autocrítico			
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado			
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita			
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados			
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía			
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado			

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Concepto de utilidad de la información económico-financiera en el entramado económico.	saber	A2

Conocer las bases conceptuales de la contabilidad como ciencia social.	saber	A2 A4 A6 B1 B2
Conocer la contabilidad como sistema de información de especiales características.	saber	A16 B1
Conocer los conceptos contables como instrumentos al servicio de un fin	saber saber hacer	A10 A13 A16 B2 B10
Conocer la regulación positiva de la contabilidad, sus objetivos y carácter relativo	saber	A2 A5 A10 A13 A15 A16 B1 B2 B12 B14
Conocer el funcionamiento del sistema contable empresarial en el contexto de la regulación positiva española	saber saber hacer	A4 A5 A8 A10 A13 A16 B2 B4 B5 B10 B14

Contidos

Tema	
(*)1. La información económica y la toma de decisiones	(*)1.1. La información económico-empresarial 1.2. La utilidad de la información económica. 1.3. Los usuarios de la información económica. 1.4. La información contable: características y requisitos
(*)2. Concepto y División de la Contabilidad	(*)2.1. Introducción al concepto de contabilidad 2.2. División de la contabilidad.
(*)3. El Patrimonio de la Empresa: elementos y relaciones	(*)3.1. El patrimonio de la empresa y sus componentes. 3.2. Análisis del Activo. 3.3. Análisis del Pasivo. 3.4. El fondo de maniobra. 3.5. El periodo medio de maduración de la empresa.
(*)4. Método contable y su instrumentalización	(*)4.1. El método contable y sus objetivos. 4.2. Los hechos contables: Su clasificación y formulación. 4.3. Los hechos contables y el concepto de resultado. 4.4. La cuenta como instrumento contable. 4.5. Tipos de cuenta y su funcionamiento. 4.6. El método de partida doble. 4.7. El registro de las operaciones contables. 4.8. Cuentas administrativas y cuentas especulativas.
(*)5. El ciclo contable	(*)5.1. El ciclo contable: concepto y fases. 5.2. La fase inicial: inventario y apertura. 5.3. El desarrollo del ejercicio: fase de gestión. 5.4. Las operaciones de conclusión del ejercicio: la fase de cierre. 5.5. La elaboración de las cuentas anuales.
(*)6. La normalización contable: la regulación legal de la contabilidad en España	(*)6.1. La normalización contable: concepto, utilidad y tipos. 6.2. La regulación legal de la contabilidad en España: el Plan General de Contabilidad. 6.3. La estructura del Plan General de Contabilidad. 6.4. Los principios contables y las cuentas anuales.
(*)7. El proceso de valoración contable	(*)7.1. La valoración contable: concepto. 7.2. Valoración analítica y valoración sintética. 7.3. Los criterios de valoración en el Plan General de Contabilidad español.

(*)8. Análisis y contabilización de las existencias	(*)8.1. Concepto y clases de existencias. 8.2. La valoración de las existencias. 8.3. La contabilización de las existencias. 8.4. Depreciación de las existencias. 8.5. La problemática contable de envases y embalajes. 8.6. La problemática contable del IVA.
(*)9. Disponibilidades líquidas y derechos de cobro	(*)9.1. El efectivo y otros activos líquidos equivalentes. 9.2. Los derechos corrientes de cobro. 9.3. La depreciación de los derechos corrientes de cobro.
(*)10. El pasivo corriente	(*)10.1. El pasivo: concepto y clases. 10.2. Los pasivos por operaciones de tráfico. 10.3 Las deudas con entidades de crédito y otros pasivos de naturaleza financiera. 10.4. Otras cuentas pasivas.
(*)11. Los inmovilizados material e intangible	(*)11.1. Concepto y clases. 11.2. El inmovilizado material. 11.3. Los inmovilizados materiales en curso. 11.4. Las inversiones inmobiliarias. 11.5. El inmovilizado intangible. 11.6. Las correcciones valorativas.
(*)12. Las inversiones financieras	(*)12.1. Concepto y clases. 12.2. La valoración de las inversiones financieras. 12.3 Los derechos preferentes de suscripción y su problemática contable. 12.4. La problemática contable de las acciones y participaciones de capital. 12.5. La problemática contable de los valores de renta fija y créditos asimilados.
(*)13. El cálculo del resultado	(*)13.1. El concepto de resultado. 13.2. Los gastos. 13.3. Los ingresos. 13.4. Las operaciones de fin de ejercicio.
(*)14. Las cuentas anuales	(*)14.1. El papel de las cuentas anuales en el sistema contable. 14.2. Las cuentas anuales en el Plan General de Contabilidad español. 14.3. La elaboración de las cuentas anuales.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	40	70
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Traballos de aula	5	5	10
Probas de resposta curta	3	22	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividad en la que se formulan problemas y/o ejercicios relacionados con la asignatura. Deben desarrollarse las soluciones adecuadas o correctas mediante la ejercitación de rutinas, la aplicación de fórmulas o algoritmos, la aplicación de procedimientos de transformación de la información disponible y la interpretación de los resultados. Se suele utilizar como complemento de la lección magistral. Dependiendo del tipo de problema y/o ejercicio propuesto, podrá ser solucionado por el profesor o por el alumno, para lo cual podrá desarrollarse el análisis y resolución del mismo de forma autónoma o en grupo, según el caso.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvementos con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos de aula	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesorado de la asignatura para asesoramiento/ desarrollo de actividades de la asignatura y del proceso de aprendizaje.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba escrita individual consistente na resolución dun exercicio	20
Traballos de aula	Realización de un traballo en grupo no que se recollerá a contabilidade dunha empresa simulada e o proceso de aprendizaxe do alumno	20
Probas de resposta curta	Prueba consistente en una serie de cuestiones teórico/prácticas concretas que cubren la totalidad del campo de conocimientos recogidos en la materia.	60

Outros comentarios e segunda convocatoria

Evaluación continua:

1.- Las pruebas diferentes al examen se valoran en un 40% y conforman junto con el examen el proceso de evaluación continua. Para optar a la evaluación continua el alumno debe realizar la prueba escrita de resolución de problemas y presentar el trabajo requerido. Para la **convocatoria de julio**, sólo se valorará la nota del examen

2.- Examen escrito de carácter global, que configurará el 60% restante de la nota. Este se celebrará al final del curso, convocatorias de enero/julio. Para superar este examen deberá obtenerse una nota mínima de 5 sobre 10. Para optar a la evaluación continua el examen debe estar aprobado

Los alumnos que no opten por la evaluación continua serán evaluados a través de un examen donde se compruebe la adquisición de las competencias señaladas para la materia.

Bibliografía. Fontes de información

Jose Luis Wanden-Berghe Lozano (coord.), Contabilidad Financiera. El Nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES, 2009, Pirámide

Antonio Sociás Salvá y otros, Contabilidad Financiera. El Plan General de Contabilidad 2007, 2008, Pirámide

Enriqueta Gallego y Mateo Vara, Manual Práctico de Contabilidad Financiera, 2008, Pirámide

Plan General de Contabilidad, R.D. 1514/2007, de 16 de noviembre (B.O.E. 20/11/07), ,

Vicente Montesinos Julve, Fundamentos de Contabilidad Financiera, 2010, Pirámide

José Domínguez Casado y otros, Introducción a la Contabilidad Financiera I, 2011, Pirámide

(*)

■ *Jose Luís *Wanden-*Berghe *Lozano (*coord.). , *Contabilidade Financeira. O Novo Plan Xeral de *Contabilidade e de *PYMES., *Ed. *Pirámide.

■ *Antonio *Sociás *Salvá e outros, *Contabilidade Financeira. O Plan Xeral de *Contabilidade 2007, *Ed. *Pirámide.

■ *Enriqueta Galego e *Mateo Vara, Manual Práctico de *Contabilidade Financeira., *Ed. *Pirámide,

■ Plan Xeral de *Contabilidade. *R.*D. 1514/2007, de 16 de novembro (*B.Ou.E. 20/11/07).

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno en la materia y se concibe flexible, en consecuencia, puede requerir ajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Así mismo, se aporta al alumnado la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección de operacións**

Materia	Dirección de operacións			
Código	004G020V01302			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez López, Nuria			
Profesorado	Gonzalez Cortes, Rafael Rodríguez López, Nuria			
Correo-e	nrl@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia desenvolve os contidos, métodos y ferramentas asociados á estratexia de operacións. Nela afondase en aspectos relacionados coa selección e deseño do produto, modo y lugar de elaboración, recursos necesitados e a sua organización, e calquera outro aspecto necesario para que a empresa poida realizar o proceso produtivo para o que foi creada.			

Competencias de titulación

Código	
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial.	saber	A6
Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais.	saber saber facer	A12
Capacidade de análise e síntese.	saber saber facer	B1
Pensamento crítico e autocrítico.	saber saber facer Saber estar / ser	B2
Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados.	saber saber facer Saber estar / ser	B10
Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa.	saber saber facer	B11
Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo.	saber facer Saber estar / ser	B13

Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado.	saber saber facer Saber estar / ser	B14
Motivación pola calidade e mellora continua.	saber saber facer Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema	
MÓDULO 1: LA EMPRESA Y EL SISTEMA DE OPERACIONES.	TEMA 1. El Sistema de Operaciones y la Estrategia de Operaciones.
MÓDULO 2: DISEÑO DEL SISTEMA DE OPERACIONES.	TEMA 2. Selección y Diseño del Producto y del Proceso Productivo TEMA 3. Decisiones Estratégicas de Capacidad TEMA 4. Decisiones de Localización TEMA 5. Distribución en Planta.
MÓDULO 3: GESTIÓN DE LA CADENA DE SUMINISTROS.	TEMA 6. Cadena de Suministros TEMA 7. Gestión de Compras TEMA 8. Gestión de los Stocks.
MÓDULO 4: GESTIÓN DE LAS ACTIVIDADES DE PRODUCCIÓN.	TEMA 9. Planificación y Control de Proyectos TEMA 10. Planificación, Programación y Control de la Producción TEMA 11. Lean Manufacturing.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	37.5	40	77.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	30	75	105
Titoría en grupo	7.5	0	7.5
Probas de tipo test	3	32	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Emprégase como complemento da lección maxistral.
Titoría en grupo	Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Tempo reservado para orientar, supervisar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización de actividades propostas, en particular.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas nas que o alumno debe solucionar unha serie de casos, problemas e exercicios nun 40 tempo e condicións establecidos polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica será presencial.	40
Titoría en grupo	Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para supervisión de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.	10
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para que unha metodoloxía de avaliación sea tida en conta na nota final da materia, o alumno debe obter nesa proba ou conxunto de proba como mínimo o 30% do valor asignado a ditas probas.

A nota da avaliación continua manterase en todas as convocatorias ás que teña dereito o alumno nese curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

ADAM, E.E. y EBERT, R.J., Administración de la Producción y las Operaciones, 1991, 4ª ed, Prentice Hall, México.

ADENSO DÍAZ, B. , Producción: Gestión y Control, 1993, Ariel, Barcelona.

CHASE, R.B.; AQUILANO, N.J. y JACOBS, F.R., Administración de producción y operaciones. Manufactura y servicios. , 2000, McGraw-Hill. Madrid.

CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P. , Producción. Planificación, Programación e Control , 2009, 3ª ed, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo, Uni

CRESPO FRANCO, T. y PIÑEIRO GARCÍA, P., Producción. Planificación, Programación e Control. Exercicios Resoltos., 2005, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo

CUATRECASAS, L. , TPM. Total Productive Maintenance. Hacia la competitividad a través de la eficiencia de los equipos de producción., 2000, Gestión 2000. Barcelona.

DAVIS, M.M., AQUILANO, N.J. y CHASE, R.B. , Fundamentos de dirección de operaciones., 2001, McGraw-Hill. Madrid.

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. (Coord.) , Dirección de Operaciones. Aspectos Estratégicos en la Producción y los Servicios., 1995, McGraw Hill, Madrid.

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. y otros, Dirección de operaciones. Aspectos tácticos y operativos en la producción y los servicios., 1995, McGraw-Hill. Madrid.

DOMÍNGUEZ MACHUCA, J.A. y otros , Dirección de operaciones. Aspectos estratégicos en la producción y los servicios., 1995, McGraw-Hill. Madrid.

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E., Dirección de la Producción. Fundamentos Estratégicos., 1995, Civitas, Madrid.

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E. y otros , Estrategia de Producción. , 2006, McGraw-Hill. Madrid.

FERNÁNDEZ SÁNCHEZ, E. y VÁZQUEZ ORDÁS, C., Dirección de la Producción. Métodos Operativos., 1994, Civitas, Madrid.

GONZÁLEZ RIESCO, M., Gestión de la Producción., 2006, Ideas Propias.

HEIZER, J. y RENDER, B., Principios de Administración de Operaciones., 2009, Prentice Hall. Madrid.

HEIZER, J. y RENDER, B., Dirección de la Producción. Decisiones Tácticas., 1997, 4ª ed., Prentice Hall, Madrid.

HEIZER, J. y RENDER, B. , Dirección de la Producción. Decisiones Estratégicas., 2001, Prentice Hall. Madrid.

KRAJEWSKI, L.J. y RITZMAN, L.P. , Administración de Operaciones. Estrategia y análisis., 2000, Addison Wesley. Madrid.

MARTIN PEÑA, M.L. y otros , Dirección de la Producción., 2003, Prentice Hall. Madrid.

MIRANDA, F.J. y otros, Manual de Dirección de Operaciones., 2005, Thomson. Madrid.

O'GRADY, P.J., Just-in-time. Una estrategia fundamental para los jefes de producción., 1992, McGraw-Hill. Madrid.

RODRIGO ILLERA, C., Dirección de la Producción. Estrategias., 2006, Editorial Ramón Areces.

RODRIGO ILLERA, C.; GANCEDO PRIETO, A. , Aspectos Estratégicos de la Dirección de la Producción. Teoría y Curso Práctico., 2002, Editorial Ramón Areces.

RODRIGO ILLERA, C. , Dirección de la Producción., 2006, Editorial Ramón Areces.

SCHROEDER, R.G., Administración de Operaciones. Toma de Decisiones en la Función de Operaciones., 1992, 3ª ed., McGraw Hill, México.

VELASCO SÁNCHEZ, J. , Organización de la Producción., 2007, Pirámide.

PIÑEIRO GARCÍA, T.; ARÉVALO TOMÉ, R.; CABALLERO FERNÁNDEZ, G. e GARCÍA-PINTOS ESCUDER, A., Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica, 2010, Delta Publicaciones

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta Guía docente anticipa as líneas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, podéñse requirir reaxustes ó longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Tamén aportarase ó alumnado a

información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección de recursos humanos**

Materia	Dirección de recursos humanos			
Código	O04G020V01303			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Dieguez Castrillon, Maria Isabel			
Profesorado	Dieguez Castrillon, Maria Isabel Gueimonde Canto, Ana Isabel			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Materia centrada no estudo pormenorizado das estratexias, procesos e técnicas da dirección de recursos humanos nas empresas			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

Lograr o manexo por parte do alumnado dos coñecementos, procesos e técnicas propias da dirección e xestión de RRHH; así como das principais prácticas e ferramentas que axudan a optimizar a contribución do capital humano nas organizacións, asumindo unha responsabilidade social e ética e mostrando compromiso, cos efectos da súa práctica e as consecuencias da súa acción en calquera contexto de intervención, reflexionando sobre os seus propios posicionamentos.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A5 A6 A7 B1 B2 B6 B18
Fomentar no alumnado as habilidades de procura, filtrado e interpretación da información relevante na área de recursos humanos e o seu emprego no desenvolvemento dun pensamento crítico e creativo que lle permita ó estudante fixar obxectivos, elaborar estratexias e planos de acción de recursos humanos coherentes co entorno ou tomar decisións na procura de solucións a problemas relativos á situación socio-laboral da empresa, así como a emisión dos informes correspondentes	saber saber facer	A10 A11 A12 A14 A16 B1 B2 B3 B10 B13
Facilitar ao alumnado o desenvolvemento tanto da autoxestión como das habilidades interpersoais, e da comunicación oral e escrita, potenciando o traballo en equipo	saber facer Saber estar / ser	B5 B8 B9 B13 B18

Contidos

Tema	
BLOQUE I: FUNDAMENTOS DE RRHH	Tema 1: A función de recursos humanos na empresa Tema 2: Dirección de recursos humanos na empresa
BLOQUE II: ACTIVIDADES BÁSICAS NA DIRECCIÓN E XESTIÓN DE RRHH	Tema 3: Fontes básicas de información na toma de decisións de recursos humanos (análise e avaliación de postos e avaliación do rendimento) Tema 4: Planificación de recursos humanos na empresa Tema 5: Estratexias, procesos e técnicas de compensación e retribución Tema 6: Estratexias, procesos e técnicas de recrutamento, selección e socialización Tema 7: Estratexias, procesos e técnicas de desenvolvemento dos recursos humanos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	0	35
Outros	31	82	113
Titoría en grupo	7	0	7
Outras	2	68	70

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación por parte do profesorado dos contidos básicos da materia. Explicación de directrices de traballo, fontes de información e pautas para desenvolver o traballo da materia
Outros	Titoría individualizada, apoio na realización de prácticas
Titoría en grupo	Orientación, supervisión e atención ao estudante, no proceso de adquisición das competencias da materia

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Supervisión e atención ao proceso de adquisición das competencias da materia polo estudante

Avaliación

Descrición	Cualificación
------------	---------------

Outros Inclúe resolución de problemas e exercicios, presentacións, exposicións, traballos e proxectos	50
Outras Probas nas que se demostre a adquisición de competencias da materia	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua para a convocatoria de xuño. Para superar a avaliación continua é obrigatorio a realización do 100% dos traballos e probas a realizar na materia. Ademais é preciso obter como mínimo un 5 sobre 10 en cada un dos traballos e probas.

Segunda convocatoria (xullo):

Alternativa a) Exame global dos contidos da materia no mes de xullo. A cualificación do exame será o 100% da nota.

Alternativa b) Só para os estudantes que teñan seguido a avaliación continua e non teñan superado o 40% ou menos dos traballos e probas, poderán recuperar os traballos e probas suspendidos na data oficial de xullo establecida para a proba de avaliación da materia.

Esta Guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumnado na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, podéanse requirir reaxustes ó longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e/ou do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Achegaráselle ó alumnado a información e as pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Observación:

Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados e de probas suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

DESSLER, G., Administración de Recursos Humanos, Prentice Hall, 2009

ALBIZU GALLASTEGUI, E. e LANDETA RODRÍGUEZ J., Dirección Estratégica de los Recursos Humanos en la Empresa, Pirámide, 2001

ALLES, M.A, Dirección Estratégica de Recursos Humanos, Granica, 2000

BYARS L, RUE L., Gestión de los recursos humanos, Irwin, 1996

DE LA CALLE, M.C. E e ORTIZ DE URBINA, M., Fundamentos de Recursos Humanos, Prentice Hall, 2004

DELGADO Mª I.; GÓMEZ L., VÁZQUEZ E, Gestión de los recursos humanos, del análisis teórico a la solución práctica, Prentice Hall, 2006

DOLAN, S.; VALLE, R.; JACKSON, S e SCHULER, R.S, La Gestión de los Recursos Humanos, MCGRAW HILL, 2007

FERNÁNDEZ AGUADO J., Dirigir personas en la empresa, Pirámide, 1999

FISHER, C.; SCHOENFELDT, L. e SHAW, Human Resource Management, Mifflin Co, 2003

GARCÍA TENORIO, J. e SABATER, R, Fundamentos de Dirección y Gestión de Recursos Humanos, Thomson, 2004

LEAL, A.; ALFARO DE PRADO, A.; RODRÍGUEZ, L. e ROMÁN, M. , El Factor Humano en las Relaciones Laborales, Pirámide, 1999

MILKOVICH G., BOUDREAU J.W, Dirección y administración de recursos humanos, Addison-Wesley Iberoamericana, 1994

ROBLEDO CAMACHO, M, Un enfoque integral de la dirección de empresas, Diaz de Santos, 2004

SASTRE CASTILLO, M.A. e AGUILAR PASTOR E. M, Dirección de Recursos Humanos. Un Enfoque Estratégico, McGRAW-HILL, 2003

, <http://www.expansionyempleo.com/recursos-humanos/> <http://www.losrecursoshumanos.com/> <http://www.rrhhdigital.es/> <http://www.rrhmagazine.com/> <http://www.mtin.es> ,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Econometría**

Materia	Econometría			
Código	O04G020V01304			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Idioma	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Pintos Clapes, Juan			
Profesorado	Lago Peñas, Santiago Molina Abrales, Antonio Pena Boquete, Yolanda Pintos Clapes, Juan			
Correo-e	jpc@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/pintos-clapes/			
Descrición xeral	<p>La asignatura se encuadra en el primer cuatrimestre del segundo curso del grado. Se trata de la una materia para alumnos que ya han completado el primer curso, y que por tanto poseen formación en las disciplinas de matemáticas y estadística, un conocimiento básico de las cuales es muy importante para el estudio de la econometría.</p> <p>De este modo, el alumno se halla preparado para abordar una asignatura de análisis como es la econometría, en la que empleará sus conocimientos estadísticos para construir modelos econométricos generales, que son aplicables en principio al estudio y resolución de problemas de una amplia variedad de materias relacionadas con la titulación.</p>			

Competencias de titulación

Código			
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial		
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais		
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos		
B19	Motivación pola calidade e mellora continua		

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Comprensión das técnicas econométricas básicas dende un punto de vista teórico e aplicado.	saber	A7 B13
Manexo das técnicas e ferramentas básicas para a cuantificación das relacións entre variables relevantes no mundo económico e empresarial.	saber saber facer	A7 A12 A16 B14

Habilidades para a resolución de problemas de xeito eficaz, así como para a argumentación rigurosa e intelixible.

saber facer A12
Saber estar / ser B1
B2
B5
B9
B17
B19

Contidos

Tema

1. Modelización econométrica.	Definición y objetivos del modelo econométrico. Diseño y construcción del modelo econométrico.
2. Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).	Especificación del modelo. Hipótesis básicas del modelo. Estimación e interpretación de los coeficientes estimados. Propiedades de los estimadores. Bondad de ajuste. Contrastes de hipótesis. Predicción. Otras cuestiones relacionadas con el Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).
3. Incumplimiento de las hipótesis clásicas.	Análisis, consecuencias, diagnosis y posibles soluciones si hay incumplimientos de las hipótesis clásicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	30	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	16	23
Prácticas de laboratorio	15	20	35
Titoría en grupo	5	10	15
Probas de tipo test	3	24	27

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, complementada co uso de medios audiovisuais, así como a introducción dalgunhas preguntas dirixidas ó estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Permite ó alumnado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como exercicios e problemas. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia no manexo dos contidos aprendidos así como ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Prácticas de laboratorio	Nestas sesións de laboratorio informático se aplicarán os coñecementos adquiridos nas clases teóricas e prácticas para a realización de supostos prácticos coa axuda dun paquete informático. Os alumnos traballarán individualmente ou en grupo baixo a supervisión do profesor.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Orientar al alumno en su proceso de adquisición de las competencias de la materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	A avaliación neste contexto pode consistir na entrega de exercicios resoltos, exposición de exercicios na pizarra, traballos, etc.	10
Prácticas de laboratorio	A avaliación neste contexto pode consistir na entrega de supostos resoltos, exposición de 30 supostos no laboratorio, traballos, etc.	

Probas de tipo test	Exame escrito: haberá un exame parcial, no medio do curso, e un exame final que se realizará en xaneiro, na data oficial establecida no calendario de exames. Os alumnos que superen o exame parcial só terán que examinarse no exame final da parte do programa non cuberta polo exame parcial. Os alumnos que non superen o exame parcial terán que examinarse de toda a materia no exame final.	60
---------------------	--	----

Outros comentarios e segunda convocatoria

Na 1ª convocatoria, a nota final da materia constará de dous partes. Por unha banda, un exame escrito que valerá ata un 60% da nota (6 puntos); e doutra banda, a avaliación continua que pesará ata un 40% na nota final (4 puntos).

Exame escrito (Ata 6 puntos): haberá un exame parcial de aproximadamente a primeira metade da materia, e un exame final que se realizará en xaneiro, na data oficial establecida no calendario de exames. Os alumnos que superen o exame parcial só terán que examinarse no exame final da parte do programa non cuberta polo exame parcial. Os alumnos que non superen o exame parcial terán que examinarse de toda a materia no exame final. A nota obterase como a media das dúas partes da materia ou, en caso de suspender o exame parcial, como a nota do exame final.

Avaliación continua (ata 4 puntos): o 40% restante da nota obterase mediante a avaliación continua do alumno, o que pode incluír a exposición de exercicios na pizarra, a entrega de exercicios ou supostos resoltos, a exposición de supostos no laboratorio, traballos, etc. Se considerará que o estudante se somete á avaliación continua se participa nalgunha das actividades evaluables que a compoñen.

Os alumnos que obteñan unha puntuación inferior a 5 puntos na nota global da 1ª convocatoria deberán presentarse na 2ª convocatoria para superar a materia. Neste caso, na 2ª convocatoria o alumno deberá realizar un exame final cando suceda algunha das dúas circunstancias ou ambas:

- Cando no exame escrito realizado na 1ª convocatoria a puntuación sexa inferior a 3 puntos dos 6 máximos posibles. Neste caso o estudante deberá realizar un exame escrito que ponderará un 60% da nota total.
- Cando na parte da avaliación continua da 1ª convocatoria a puntuación sexa inferior a 2 puntos dos 4 máximos posibles, ou no caso de que o alumno non se sometera a esta avaliación. Neste caso, o estudante deberá realizar un exame cunha ponderación do 40% na nota total.

Na 2ª convocatoria se conservará a nota da parte da materia (exame escrito ou avaliación continua) que o alumno tivera superada na 1ª convocatoria.

NOTA IMPORTANTE: Tanto en 1ª como 2ª convocatoria, para superar a materia o estudante deberá obter polo menos un tercio da puntuación máxima no exame escrito (2 puntos sobre un máximo de 6 puntos).

Bibliografía. Fontes de información

Dougherty, C., Introduction to Econometrics, Oxford University Press (Third edition), 2007

Goldberger, A.S., Econometría Básica, Editorial Ariel, 2001

Wooldridge, J.M., Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno, Editorial Thomson-Paraninfo (2ª Edición), 2006

Martín, G., Labeaga, J. M. y Mochón, F., Introducción a la Econometría, Prentice Hall, 1997

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/O04G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/O04G020V01104

Outros comentarios

-É necesario traer o DNI ou documento análogo cando teña lugar a realización dos exames. O incumprimento deste requisito pode ter como consecuencia que o alumno non realice o exame en cuestión.

- Por razóns pedagóxicas é altamente recomendable a asistencia regular ás clases. Sen dúbida, a asistencia fará que a dificultade de superar a materia sexa notablemente máis baixa. Así, o alumno poderá aproveitarse dun ritmo de traballo continuo e da exposición de contidos teóricos e prácticos feitos na aula polos seus compañeiros e o profesor.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Contabilidade financeira II**

Materia	Contabilidade financeira II			
Código	O04G020V01401			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Sánchez Fernández, Patricio			
Profesorado	Beltran Varandela, Jose Luis Gallego Rodriguez, Maria Elena Sánchez Fernández, Patricio			
Correo-e	patricio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)La materia *Contabilidade *Financieira *II completa *los *conocimientos adquiridos por él alumno en lana materia **Contabilidade **Financieira I del *primer *cuatrimestre de él 2º curso de **ADE, centrándose en él estudio de lana **contabilización de lanas *operaciones vinculadas *al ciclo de capital, *introduciendo *al **alumno estudio de lana **contabilidade por razón de él *sujeto, lana **trévés de lana **problemática **contable específica de lanas sociedades, *y él estudio de *los activos en el *corrientes. Con todo **esto él alumno *tendrá un *conocimiento completo de él modelo **contable español			

Competencias de titulación

Código	
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Capacidade para interpretar e aplicar a normativa contable	saber facer	A2 B1
Comprensión da información financeira que resulta da aplicación das normas contables	saber	A5 B2
Capacidade para aplicar correctamente a lexislación mercantil en materia contable	saber facer	A4
Comprensión e xuício propio sobre o contido dos temas tratados	saber	A6 B1
Habilidade para a toma de decisións económico-financieiras	saber facer	A15
Habilidades para o desenvolvemento do sistema de información contable da empresa	saber facer	A16

Contidos

Tema

<p>I. FINANCIACIÓN BÁSICA: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.1) CAPITAL SOCIAL</p>	<p>I.1.Las fuentes de financiación en la empresa: Concepto y clasificación. I.2.El Capital Social: Problemática contable derivada de la fundación de la sociedad. I.3.Contabilización de los incrementos de capital: Causas y tipos. I.4.Contabilización de las reducciones de capital: Causas y tipos. I.5. Del negocio sobre las propias acciones.</p>
<p>II. FINANCIACIÓN BÁSICA: (I) PATRIMONIO NETO: (1) FONDOS PROPIOS: (1.2) RESERVAS</p>	<p>II.1.La autofinanciación: Concepto y clases. II.2. El resultado del ejercicio y base de reparto. II.3. Orden de prelación en la distribución de las ganancias. II.4. Remuneración de las acciones. II.5. Las dotaciones a reservas. Problemática contable de las Reservas: Concepto, clases y funcionamiento II.6. Otros participes. II.7. El resultado negativo: La absorción de pérdidas II.8.Los resultados pendientes de aplicación</p>
<p>III. FINANCIACIÓN BÁSICA: (I) PATRIMONIO NETO. (II) AJUSTES POR CAMBIO DE VALOR. SUBVENCIONES, DONACIONES Y LEGADOS RECIBIDOS</p>	<p>III.1. Problemática de los activos financieros disponibles para la venta. III.2. Operaciones de cobertura III.3. Subvenciones, donaciones y legados recibidos.</p>
<p>IV. FINANCIACIÓN BÁSICA: (II) PASIVO NO CORRIENTE: (1) PRESTAMOS Y EMPRESTITOS</p>	<p>IV.1. Financiación ajena a largo plazo: Concepto y clases. IV.2. Tipos de préstamos y empréstitos. IV.3. La imputación anual de los gastos financieros plurianuales de los préstamos y empréstitos. IV.4. Problemática contable de los préstamos y empréstitos ordinarios. IV.5. Problemática contable de los empréstitos convertibles y con warrant. IV.6. Problemática contable de otros tipos de empréstitos especiales. IV.7.Problemática contable del leasing o arrendamiento financiero. IV.8. Problemática contable de otras fuentes de financiación ajena permanente</p>
<p>V. FINANCIACIÓN BÁSICA: (II) PASIVO NO CORRIENTE: (2) PROVISIONES</p>	<p>V.1.Provisiones: Concepto. V.2. Provisión por retribuciones a L/P al personal. V.3. Provisión para impuestos. V.4. Provisión para otras responsabilidades. V.5.Provisión por desmantelamiento, retiro o rehabilitación del inmovilizado. V.6. Provisión para actuaciones medioambientales V.7. Provisión para reestructuraciones V.8. Provisión por transacciones con pagos basados en instrumentos de patrimonio</p>
<p>VI. ACTIVO NO CORRIENTE: (I) EL INMOVILIZADO TÉCNICO Y LAS INVERSIONES INMOBILIARIAS</p>	<p>1. Las inversiones fijas: Concepto, clases y función en la empresa. VI.2. Problemas valorativos. VI.3.Problemática contable del inmovilizado material. VI.4. Problemática contable del inmovilizado intangible. VI.5. Inversiones inmobiliarias VI. Activos no corrientes mantenidos para la venta</p>
<p>VII. ACTIVO NO CORRIENTE: (II) LA AMORTIZACIÓN DEL INMOVILIZADO TÉCNICO DEPRECIABLE</p>	<p>VII.1. La depreciación del inmovilizado como componente del resultado de la unidad económica. VII.2. La amortización como expresión contable de la depreciación. VII.3. Significado técnico, económico y financiero de las amortizaciones. VII.4. Métodos de amortización: Prácticos y teóricos. VII.5. Equilibrio entre amortizaciones técnicas y financieras. VII.6.Deterioro de valor de activos no corrientes.</p>
<p>VIII. CUENTAS ANUALES: (I) EL BALANCE</p>	<p>VIII.1. El balance y la comunicación de la información financiera. VIII.2. Concepto y representatividad del Balance. VIII.3. Reglas fundamentales aplicables al Balance de Situación. VIII.4. Contenido y estructura del Balance. VIII.5. Tendencias actuales en torno al Balance.</p>
<p>IX. CUENTAS ANUALES: (II) LA CUENTA DE PÉRDIDAS Y GANANCIAS</p>	<p>IX.1. La Cuenta de Pérdidas y Ganancias y la comunicación de la información financiera. IX.2. Las distintas categorías de los resultados empresariales. IX.3. El cálculo del resultado y su periodificación. IX.4. Las diversas formas de presentación de la cuenta de resultados. IX.5.Resultado y Valor Añadido.</p>

X. CUENTAS ANUALES: (III) EL ESTADO DE CAMBIOS EN EL PATRIMONIO NETO

X.1. El estado de cambios en el patrimonio neto y la comunicación de la información financiera. X.2. Concepto y representatividad del estado de cambios en el patrimonio neto. X.3. Reglas fundamentales aplicables al estado de cambios en el patrimonio neto. X.4. Contenido y estructura del estado de cambios en el patrimonio neto. X.5. Tendencias actuales en torno al estado de cambios en el patrimonio neto.

XI. CUENTAS ANUALES: (IV)

El estado de flujos de efectivo y la comunicación de la información

XII. CUENTAS ANUALES: (V) LA MEMORIA

XII.1. La Memoria y la comunicación de la información financiera. XII.2. Estructura y contenido de la memoria. XII.3. Propuesta de distribución de beneficios. XII.4. Cuadro de situación fiscal.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	15	15	30
Prácticas en aulas de informática	5	15	20
Sesión maxistral	28	42	70
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	27	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Realización de casos prácticos por el alumno
Prácticas en aulas de informática	Aprendizaje de un programa de ordenador. Control del proceso de aprendizaje por parte del alumno. Actividades de aplicación de los conocimientos a situaciones concretas, y de adquisición de habilidades básicas y procedimentales relacionadas con la materia objeto de estudio, desarrolladas en aulas de informática.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Se atenderán a las dudas y dificultades que presenten los alumnos en la realización de los ejercicios planteados y de los temas tratados
Prácticas en aulas de informática	Se atenderán a las dudas y dificultades que presenten los alumnos en la realización de los ejercicios planteados y de los temas tratados

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Seminarios	Resolución por escrito dun caso práctico plantexado	20
Prácticas en aulas de informática	Valoración do coñecemento dun programa informático de contabilidade, mediante a realización dunha proba	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	resolución dunha proba escrita presencial, o final do cuadrimestre sobre a adquisición de competencias de coñecemento e destreza na práctica	60

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para acceder a evaluación continua téñense que presentar o 80% dos traballos requeridos. So se recollen os traballos nas datas sinanaladas

Na convocatoria de xullo a nota será a do examen; non se garda a avaliación continua.

Bibliografía. Fontes de información

Besteiro Varela, M.A, Contabilidad financiera superior, , Pirámide

Herrador Alcaide, Teresa, Contabilidad Financiera Superior, , Ediciones Académicas

Montesinos Julve, V., Fundamentos de Contabilidad Financiera, , Pirámide

, Plan General de Contabilidad, Real Decreto 1514/2007, ,

, Ley de Sociedades de Capital. Real Decreto 1/2010, ,

Torvisco Manchón B., Fundamentos de contabilidad de sociedades, , Pirámide

Besteiro Varela, M.A. (2010) Contabilidad financiera superior. Pirámide.

Herrador Alcaide, Teresa (2008): Contabilidad Financiera Superior. Ediciones Académicas

Montesinos Julve (2010): Fundamentos de Contabilidad Financiera. Ed. Pirámide

Plan General de Contabilidad, Real Decreto 1514/2007

Texto Refundido Ley de Sociedades Anónimas, Real Decreto Legislativo 1564/1985

Torvisco Manchón B. (2010): Fundamentos de contabilidad de sociedades. Ed. Pirámide

Wanden-Berghe Lozano, J.L. (2011): Contabilidad Financiera. Ed. Pirámide

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se concibe de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do ano académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puideran xurdir. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Decisiones de investimento**

Materia	Decisiones de investimento			
Código	004G020V01402			
Titulacion	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma				
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Docampo Parente, Jeronimo			
Profesorado	Álvarez Álvarez, Benigno Docampo Parente, Jeronimo			
Correo-e	jdocampo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aportar los conocimientos necesarios para facilitar la valoración y selección de proyectos de inversión para tomar las decisiones de inversión más adecuadas para el futuro de la empresa. Facilitar aquellas herramientas que permitan avaluar inversiones y tomar decisiones más favorables			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipología	Competencias
(*)Conocer los principios básicos de la gestión financiera de empresas	saber	A1 A2 A5 A6
(*)Conocer el concepto de inversión y sus implicaciones en el sistema empresarial	saber	A1 A2 A5 A6 B1
(*)Conocer la interrelación entre las inversiones y la estructura financiera	saber	A1 A2 A6 A10 A16 B1
(*)Conocer el objetivo financiero	saber	A5 A7 A9
(*)Conoce la situación de una empresa a partir de sus estados financieros	saber saber hacer	A2 A7 A9 A10 A11 A12 A16 B2 B5 B9 B10 B11
(*)Conocer aquellas características definitorias que van a influir en la rentabilidad de las inversiones	saber saber hacer	A9 A10 A16 B1 B5 B13 B14
(*)Conocer y aplicar las principales técnicas analíticas para determinar la rentabilidad de las inversiones	saber hacer	A7 A11 A12 A13 B1 B2 B3 B9 B13 B14
(*)Interpretar y dar a conocer los diferentes resultados obtenidos en la evaluación y rentabilidad de inversiones	saber hacer Saber estar / ser	A11 A12 A13 B2 B3 B5 B6 B8 B10 B11 B19

(*)Conocer cuáles son aquellos factores que pueden introducir sesgos en los resultados de rentabilidad, así como su resolución e interpretación	saber hacer Saber estar / ser	A7 A12 A13 B1 B2 B3 B10 B13 B14 B19
---	----------------------------------	--

(*)Aplicar herramientas informáticas en la resolución de supuestos prácticos de evaluación de la rentabilidad de inversiones	saber hacer Saber estar / ser	A7 A11 A12 A13 B1 B3 B6 B8 B9 B10 B13 B14 B19
--	----------------------------------	---

(*)Conocer y valorar la incidencia de la fiscalidad en la rentabilidad de las inversiones	saber hacer	A5 A9 A16 B6
---	-------------	-----------------------

(*)Conocer y valorar la incidencia del riesgo en la rentabilidad de las inversiones	saber hacer	A5 A7 A11 A12 A13 B10 B14
---	-------------	---

Contidos	
Tema	
(*)Tema 1.-Conceptos básicos: La función financiera de la empresa	(*)
(*)Tema 2.- La estructura económico financiera de la empresa	(*)Los flujos financieros en la empresa. El equilibrio entre las masas patrimoniales: el concepto de Fondo de Rotación. Los ciclos de actividad de la empresa y el Período medio de Maduración. Principales ratios para el análisis económico-financiero.
(*)Tema 3.- Metodología de cálculo financiero aplicable en las decisiones de inversión	(*)(*)Efectos del tiempo sobre el valor del dinero: la inflación y el tipo de interés. Valor futuro del dinero: operaciones de capitalización. Valor actual del dinero: operaciones de actualización. Cálculo de rentas.
(*)Tema 4.- Métodos para evaluar la rentabilidad de inversiones	(*)(*)Concepto de inversión. Principales magnitudes a considerar en las inversiones. Métodos estáticos de selección de inversiones. La tasa de actualización o coste de capital de la empresa. El criterio del valor capital. El criterio del TIR. Jerarquización de proyectos en base al valor capital y TIR: Condiciones para la no concordancia entre ambos y punto de Fisher. Comparación de la rentabilidad de varias inversiones: la homogeneización. La inconsistencia del TIR.
(*)Tema 5.- La consideración del riesgo en las decisiones de inversión	(*)(*)El riesgo en la toma de decisiones de inversión. El valor capital esperado y la tasa de rendimiento interno esperada en situación de riesgo. El riesgo en la selección de inversiones a través de métodos de ajuste no probabilístico.
(*)Tema 6.- Metodologías complementarias a la toma de decisiones de inversión	(*)(*)Utilización de árboles de decisión. Análisis de sensibilidad de las magnitudes de la inversión. Programación lineal aplicable a las inversiones. Generación de escenarios y aplicación práctica en hoja de cálculo.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais

Sesión maxistral	30	58	88
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Titoría en grupo	5	10	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición en el aula por parte del profesor de los contenidos más relevantes, a partir de la base de material docente puesto a disposición de los alumnos en plataforma y bibliografía indicada.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Propuesta de ejercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como complemento de la explicación teórica de los contenidos de la materia. Resolución conjunta con los alumnos y atención personalizada del docente. Resolución de dudas a los alumnos y consideración, cuando proceda, de herramientas informáticas.
Titoría en grupo	Control del proceso de aprendizaje de los alumnos y evaluación del conocimiento en grupos reducidos a partir de actividades propuestas por el profesor y su resolución e interacción con los alumnos. Posibilidad de evaluación de conocimientos y habilidades.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaje a partir del material y tareas propuestos a los alumnos, supervisando su aprendizaje autónomo en grupos de laboratorio y tutorías personalizadas. Retroalimentación con el docente.
Titoría en grupo	Aprendizaje a partir del material y tareas propuestos a los alumnos, supervisando su aprendizaje autónomo en grupos de laboratorio y tutorías personalizadas. Retroalimentación con el docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	Evidencias de aprendizaje a través de un conjunto de actividades propuestas al alumno para consolidar su proceso de aprendizaje durante el curso académico y evaluadas en grupo reducido con carácter voluntario. Evaluación de habilidades de trabajo en grupo y adaptación a entornos de trabajo con especial énfasis en el comportamiento social.	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Resolución de una prueba escrita presencial, al final del cuatrimestre, sobre la adquisición de competencias de la materia. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superar la convocatoria	70

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para la segunda convocatoria se realizará una prueba escrita presencial que valorará las competencias del alumno sobre la materia. Se exige un nivel mínimo obligatorio para superar la convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

PISÓN FERNÁNDEZ, I., DIRECCIÓN Y GESTIÓN FINANCIERA DE LA EMPRESA, Madrid, 2001, PIRAMIDE

Blanco Ramos, F. y Ferrando Bolado, M., DIRECCIÓN FINANCIERA I. SELECCIÓN DE INVERSIONES. , Madrid, 2006, Pirámide

Cibrán Ferraz, P. y Villanueva Villar, M., GESTIÓN FINANCIERA: TEORÍA Y CASOS PRÁCTICOS, Santiago, 2005, Tórculo

Fernández Álave, A.I., INTRODUCCIÓN A LAS FINANZAS, Madrid, 1994, Cívitas

hayat, S. y San Millán, A., FINANZAS EN EXCEL, Madrid, 2006, McGraw Hill

Suarez Suarez, DECISIONES OPTIMAS DE INVERSION Y FINANCIACIÓN, Madrid, 1998, Pirámide

López López, V.; Illanes Sánchez,, J.C., CASOS DE ECONOMÍA DE LA EMPRESA: modelos y soluciones con excel, 2002, Netbiblo

Mascareñas Pérez Iñigo, J., FINANZAS PARA DIRECTIVOS, Madrid, 2010, Pearson

Valladolid González, E.; Azofra Palenzuela, V., PRÁCTICAS DE DIRECCIÓN FINANCIERA , Madrid, 2002, Pirámide

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de financiamento/O04G020V01501

Valoración de activos/O04G020V01604

Planificación financeira/O04G020V01702

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno en la materia y se concibe de forma flexible. En consecuencia, puede requerir reajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Asimismo, se aportará a los alumnos la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección comercial I**

Materia	Dirección comercial I			
Código	004G020V01403			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Mazaira Castro, Andrés			
Profesorado	Mazaira Castro, Andrés Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
Correo-e	amazaira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	La materia conecta al alumno con aspectos del marketing básicos para conocer y entender el mercado y los consumidores de la empresa. En concreto, la asignatura Dirección Comercial I pretende ahondar en el estudio del marketing estratégico y de las herramientas de análisis y planificación del mercado de cada a desarrollar estrategias exitosas para las empresas en el mercado.			

Competencias de titulación

Código			
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial		
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial		
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución		
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa		
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes		
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións		
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos		
B18	Compromiso ético no traballo		
B19	Motivación pola calidade e mellora continua		

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
(*)	saber	A5
(*)	saber	A6

(*)	saber	A7
(*)	saber facer	A9
(*)	saber facer	A10
(*)	saber facer Saber estar / ser	A13
(*)	saber facer	A14
(*)	saber facer	A16
(*)	saber facer	B1
(*)	saber facer Saber estar / ser	B2
(*)	saber facer Saber estar / ser	B5
(*)	saber facer Saber estar / ser	B8
(*)	saber facer Saber estar / ser	B9
(*)	saber facer	B10
(*)	saber facer	B11
(*)	saber facer Saber estar / ser	B13
(*)	saber facer	B14
(*)	saber facer Saber estar / ser	B15
(*)	Saber estar / ser	B17
(*)	Saber estar / ser	B18
(*)	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema	
(*)Tema 1. Introducción y contenido del marketing	(*)1.1. Definición y concepto de marketing 1.2. El enfoque del cliente y la gestión de su lealtad
(*)Tema 2. Mercado potencial, demanda de mercado y cuota de mercado	(*)2.1. Definición del concepto de mercado 2.2. Mercado potencial 2.3. Cuota de mercado potencial y cuota de participación
(*)Tema 3. El sistema de información de marketing	(*)3.1. Evaluación de las necesidades de información en marketing 3.2. La investigación comercial
(*)Tema 4. El comportamiento del consumidor	(*)4.1. Factores que inciden en el comportamiento de compra del consumidor 4.2. Modelos de comportamiento del consumidor 4.3. Diferencias entre el comportamiento del consumidor individual y el organizacional
(*)Tema 5. La segmentación de mercados	(*)5.1. La segmentación 5.2. Proceso y estrategias de segmentación
(*)Tema 6. La planificación de marketing (introducción)	(*)6.1. El plan estratégico de marketing 6.2. Las estrategias de marketing

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	30	60
Estudo de casos/análises de situacións	15	15	30
Presentacións/exposicións	1	1	2
Traballos tutelados	2	0	2
Probas de tipo test	1.5	40	41.5
Probas de resposta curta	0.5	14	14.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición
Sesión maxistral

Estudo de casos/análises de situacións

Presentacións/exposicións Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...

Traballos tutelados

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	(*)entregaranse casos e exercicios que haberá que resolver	30
Traballos tutelados	(*)Traballo a realizar de *fiorma autónoma polo estudante	10
Presentacións/exposicións	(*)Presentación de traballos e exercicios	10
Probas de tipo test	(*)Exame tipo *test de entre 50 e 100 preguntas válidas	40
Probas de resposta curta	(*)Preguntas curtas achega do *temario	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

(*)

A descrición desta guía esta pensada para a modalidade *presencial. A nota obtida polo alumno na parte *presencial terá vixencia para as convocatorias ás que dá dereito a *matrícula de cada curso académico.

*A *concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc

Bibliografía. Fontes de información

Best, Roger, Marketing estratéxico, 2007, Prentice Hall

- Philip Kotler y Gary Armstrong, Principios de Marketing, 2008, Prentice Hall
- Philip Kotler y Gary Armstrong, Dirección de marketing, 2008, Prentice Hall

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dirección comercial II/O04G020V01502

Investigación comercial/O04G020V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

(*)Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico *promovidos pola dinámica da clase e do grupo de *destinatarios real ou pola *relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase aos alumnos a información e *pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso *formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Macroeconomía**

Materia	Macroeconomía			
Código	O04G020V01404			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código			
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía		
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa		
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética		
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia		
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Comprender las bases de funcionamiento de la economía tanto en los ámbitos más amplios como en los más próximos	saber saber facer	A3 B1 B2 B6 B13 B15
Lograr el manejo por parte de los estudiantes del análisis económico a través de susherramientas básicas, de modo que para abordar preguntas económicas sean capaces de construir modelos económicos simples, que mediante una representación simplificada de la realidad permitan tratar adecuadamente el problema.	saber saber facer	A3 A4 B1 B2 B13
Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante y de su contenido	saber saber facer	A16 B1

Despertar el interés de los estudiantes respecto al análisis de los efectos de las políticas macroeconómicas, de modo que ante la aplicación de un nuevo instrumento de política económica sean capaces de formarse una opinión fundamentada sobre su eficacia en la consecución de los objetivos para los cuales se haya planteado	saber hacer	A4 A15 B1 B2 B6 B8 B10 B13 B14
---	-------------	--

Contidos

Tema
1. Introducción a la Macroeconomía .
2. El mercado de bienes .
3. Los mercados financieros .
4. Análisis conjunto de los mercados de bienes y financieros: el modelo IS-LM .
5. El mercado de trabajo .
6. Análisis conjunto de todos los mercados: el modelo OA-DA .
7. La curva de Phillips .
8. La inflación, la actividad y el crecimiento de la cantidad de dinero .
9. Macroeconomía en una economía abierta .

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	42	70
Resolución de problemas e/ou exercicios	14	18	32
Actividades introdutorias	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	16	22
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición de los contenidos de la asignatura
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análisis, resolución y debate de un problema o ejercicio, relacionado con la temática de la asignatura
Actividades introdutorias	Actividades dirigidas a tomar contacto y recoger información de los alumnos y presentación de la asignatura

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tutorización individual ó alumno

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Examen final que tendrá lugar en la fecha oficial establecida en el calendario de exámenes. El examen evaluará toda la materia expuesta a lo largo del curso.	60
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para llevar a cabo la evaluación continua se realizarán a lo largo del curso varias pruebas sobre los diferentes temas que incluye la asignatura.	40

Outros comentarios e segunda convocatoria

Tanto en la **1ª como en la 2ª convocatoria**, la nota final de la asignatura resultará de la suma de la nota obtenida en la **evaluación continua**, que supondrá un 40% de la nota final (hasta 4 puntos) y la nota obtenida en un **examen escrito**, que valdrá el 60% restante de la nota final (hasta 6 puntos). Para aprobar la asignatura será preciso obtener **una nota final igual o superior a 5 puntos sobre 10**.

Evaluación continua (hasta 4 puntos):

El 40% de la nota se obtendrá mediante la evaluación continua del alumno, lo que incluye la asistencia tanto a las clases teóricas como a las clases prácticas, la entrega de hojas de ejercicios y la nota de las pruebas que se realizan a lo largo del curso. Concretamente, la puntuación será la siguiente:

- **Hasta 4 puntos** por las notas de las pruebas realizadas.

La asistencia a las clases teóricas y clases prácticas **es obligatoria** para poder realizar una evaluación continua, por lo que **la ausencia injustificada** será **penalizada** según los siguientes criterios:

- 0-3 faltas sin justificar: **No se restan puntos**.

- 4-7 faltas sin justificar: **1 punto menos**.

- 8-9 faltas sin justificar: **2 puntos menos**.

- A partir de 10 faltas sin justificar: La puntuación de la evaluación continua será de **0 puntos**

Examen escrito (hasta 6 puntos):

Se realizará un examen final que tendrá lugar en la fecha oficial establecida en el calendario de exámenes.

Será necesario, para poder superar la asignatura, alcanzar una nota de 5 puntos sobre 10 en el examen.

Los alumnos que no realicen la evaluación continua ni el examen final tienen derecho a figurar en actas como "No presentados"

NOTA IMPORTANTE SOBRE LA 2ª CONVOCATORIA:

La calificación que hayan obtenido los alumnos por la evaluación continua se mantendrá en la 2ª convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Krugman, P.R. y Obstfeld, M., Addison Wesley, Economía Internacional: Teoría y Política, , 2006

Mankiw, N. G., Antoni Bosch, Macroeconomía, ,

Belzunegui, B.; Cabrerizo J.; Padilla R. y Valero I., Macroeconomía: Problemas y ejercicios resueltos, 2ª, Pearson Prentice-Hall, 2007

Blanchard, O., Macroeconomía, 4ª, Pearson Prentice-Hall, 2006

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Decisiones de financiamento**

Materia	Decisiones de financiamento			
Código	004G020V01501			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Villanueva Villar, Monica			
Profesorado	Gonzalez Sanchez, Maria Beatriz Mareque Alvarez-Santullano, Maria Mercedes Villanueva Villar, Monica			
Correo-e	monicavv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Interpretación y toma de decisiones de financiación en todas las posibles modalidades: autofinanciación y financiación externa. Análisis del sistema financiero.. Estimación del coste de las diferentes alternativas			

Competencias de titulación

Código			
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial		
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía		
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa		
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial		
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo		
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución		
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais		
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial		
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado		
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B18	Compromiso ético no traballo		

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
(*)Posuír e comprender coñecementos achega de: Os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial	saber	A2
	saber facer	A3
		A6
		A8
		A12
		B1
		B3

(*)Posuír e comprender coñecementos achega de: Interrelacións existentes entre os distintos *subsistemas que conforman o sistema empresarial	saber saber facer	A2 A3 A6 A8 A12 B1 B3
(*)Identificar a *generalidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	saber saber facer	A2 A3 A6 A8 A12 B1 B3
(*)Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica	saber saber facer	A2 A6 A8 A12 A16 B1 B3 B4 B8 B10
(*)Comunicarse con *fluidez na súa contorna incluíndo competencias *interpersonales de escoita activa, negociación, *persuasión e presentación	saber	A4 A9 A16 B1 B10 B13 B18

Contidos

Tema	
(*)Tema 1. A *FINANCIACION INTERNA DA EMPRESA	(*)1.1. A *autofinanciación.1.2. A *autofinanciación e o seu efecto *multiplicador.1.3. A *amortización e o seu efecto *expansivo.1.4. *Amortización técnica e financeira.1.5. Métodos de *amortización técnica e financeira.
(*)Tema 2. A *FINANCIACION EXTERNA: Renda *variable	(*)2.1. Introducción.2.2. Financiamento externo da empresa: renda *variable.2.3. Ampliación de capital.2.4. Tipos de emisións.2.4.1. Emisión simple.2.4.2. Emisión de accións *gratuítas.2.4.3. Emisión de accións novas con dereitos diferentes aos das accións antigas.2.4.4. Emisións de accións de *nominal distinto ao existente con *anterioridad. 2.4.5. Emisións *mixtas.2.4.6. A Operación Branca.
(*)Tema 3. A *FINANCIACION EXTERNA DA EMPRESA: Renda fixa.	(*)3.1. As obrigacións e bonos.3.2. A *rentabilidade, duración e *convexidad dun título de renda fixa.3.3. A variabilidade da renda fixa das obrigacións e bonos.3.4. Os *pagarés de empresa.3.5. O financiamento externo pública.
(*)Tema 4. FINANCIAMENTO EXTERNO *PRÉSTAMOS CRÉDITOS	(*)4.1. *Préstamos.4.1.1. Persoais.4.1.2. *Hipotecarios.4.2. Créditos.4.2.1. Comisións.4.2.2. Cálculo de intereses.4.3. Desconto de efectos comerciais.4.3.1. Concepto e modalidades.4.3.2. Vantaxes e inconvenientes.4.4. *Leasing.4.4.1. Concepto e modalidades.4.4.2. Vantaxes e inconvenientes.4.5. *Factoring.4.5.1. Concepto e modalidades.4.5.2. Vantaxes e inconvenientes.4.6. *Confirming.4.6.1. Concepto e modalidades.4.6.2. Vantaxes e inconvenientes.4.7. Custo dos recursos utilizados.4.7.1. Custo de capital.4.7.2. Elementos de custo dunha fonte de financiamento. 4.7.3. Cálculo do custo efectivo dunha fonte de financiamento.
(*)Tema 5. SISTEMA FINANCEIRO ESPAÑOL: INSTITUCIÓN FINANCEIRAS	(*)5.1. Introducción ao Sistema Financeiro.5.2. Institucións financeiras bancarias.5.3. Institucións financeiras non bancarias.
(*)Tema 6. SISTEMA FINANCEIRO ESPAÑOL: MERCADOS FINANCEIROS.	(*)6.1. Clasificación.6.2. O mercado de valores.6.3. O mercado de Débeda Pública.6.4. O mercado de Débeda *Corporativa.6.5. Mercado de produtos Financeiros Derivados (*MEFF).

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	29	43.5	72.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	13.5	20.25	33.75
Titoría en grupo	5	25	30
Probas de resposta curta	0.5	3	3.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	8.75	10.25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	(*)Exposición no aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de *clarificar os conceptos teóricos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Proposta de exercicios no aula, como *complemento das sesións *magistrales, con resolución guiada polo docente.
Titoría en grupo	(*)Tutorización e exposición da realización de forma autónoma ou en grupos de exercicios propostos *previamente ás sesións. Dúas sesións dedicaranse á realización de *test sobre os contidos teóricos expostos nas sesións *magistrales.

Atención personalizada	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Aprendizaxe *colaborativo entre o profesor e o alumno, ben *individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do *alumnado relacionados coa materia.
Titoría en grupo	(*)Aprendizaxe *colaborativo entre o profesor e o alumno, ben *individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do *alumnado relacionados coa materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	(*)Avaliación da exposición da realización de forma autónoma ou en grupos de exercicios propostos *previamente ás sesións: 10%.Avaliación mediante a realización de *test sobre os contidos teóricos expostos nas sesións *magistrales: 30%. Nas probas esixírase un nivel mínimo para superalas.	40
Probas de resposta curta	(*)Resolución dunha proba escrita *presencial, ao final do *cuatrimestre, sobre a parte teórica da materia. Esixírase un nivel mínimo *obligatorio para superalas.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Resolución dunha proba escrita *presencial, ao final do *cuatrimestre sobre a *adquisición de competencias de coñecemento, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións. Esíxese un nivel mínimo *obligatorio para superala.	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

(*)

Avaliación continua:

1.- Probas descritas obxecto de cualificación que configurarán o 40% da nota. Para a **segunda convocatoria**, de presentarse, manterase a cualificación destas probas.

2.- Exame escrito, que configura o 60% restante da nota. Este celebrarase ao final do curso, convocatoria de maio/xuño. Esíxese un nivel mínimo *obligatorio para superalo. A cualificación do alumno que non supere os mínimos contemplados na proba será de suspenso.

Os alumnos que non superen o paso 1 da avaliación continuada e os que non a seguiron, serán *evaluados cun exame de carácter global sobre os coñecementos de todos os contidos da materia, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións. Esíxese un nivel mínimo *obligatorio para superalo. A cualificación do alumno que non supere os mínimos contemplados na proba será de suspenso.

Para a segunda convocatoria, realizarase unha proba escrita *presencial que valorará as competencias do alumno sobre a materia, esixindo un nivel mínimo para superar a mesma.

Bibliografía. Fontes de información

Pisón Fernández, Irene, Dirección y gestión financiera de la empresa, Pirámide, 2001, Madrid

Suárez Suárez, Andrés-Santiago, Decisiones óptimas de inversión y financiación en la empresa , Pirámide, 2005, Madrid

López Lubián, Francisco; García Estévez, Pablo, Finanzas en el mundo corporativo. Un enfoque práctico., Mc Graw Hill, 2005, Madrid

Páginas webs recomendadas:

www.bolsamadrid.es

www.bolsasymercados.es

www.aebanca.es

www.ceca.es

www.unacc.es

www.tesoro.es

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Valoración de activos/O04G020V01604

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Decisións de investimento/O04G020V01402

Outros comentarios

(*)Esta guía docente anticipa as *íneas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se *concíbe flexible, en consecuencia, pode *requirir axustes ao longo do curso académico *promovidos pola dinámica da clase e do grupo de *destinatarios real ou pola *relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, apórtaselle ao *alumnado a información e *pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso *formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección comercial II**

Materia	Dirección comercial II			
Código	004G020V01502			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Pita Castelo, Jose			
Profesorado	Pita Castelo, Jose			
Correo-e	jpita@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)A *asignatura Dirección Comercial *II ten como finalidade o continuar co desenvolvemento *delos conceptos básicos de *marketing vistos en Dirección Comercial I, neste caso,*enfocándonos na parte máis *operativa do *marketing, é dicir, en tómaa de decisións.			

Competencias de titulación

Código	
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
(*)(*)A5	saber	A5 A6 A7

(*)(*)	saber facer	A9 A10
(*)(*)	saber facer Saber estar / ser	A13
(*)(*)	saber facer	A14 A16
(*)(*)	saber facer	B1
(*)(*)	saber facer Saber estar / ser	B2 B5 B8 B9
(*)(*)	saber facer	B10 B11
(*)(*)	saber facer Saber estar / ser	B13
(*)(*)	saber facer	B14
(*)(*)	saber facer Saber estar / ser	B15
(*)(*)	Saber estar / ser	B17 B18 B19

Contidos

Tema	
Tema 1. Produto	1.1 concepto 1.2 clasificación 1.3 decisiones sobre productos 1.4 estrategias de marca 1.5 servicios
Tema 2. Desarrollo de nuevos productos y ciclo de vida	2.1 desarrollo de nuevos productos 2.2 estrategias del ciclo de vida del producto
Tema 3. Precio	3.1 concepto 3.2 fijación de precios 3.3 estrategias de precios
Tema 4. Distribución	4.1 concepto e importancia 4.2 niveles del canal 4.3 comportamiento y organización del canal 4.4 minoristas y mayoristas
Tema 5. Comunicación	5.1. concepto 5.2 proceso de comunicación 5.3 mix de comunicación de marketing
Tema 6. Herramientas de comunicación	6.1. publicidad 6.2 relaciones publicas 6.3 promoción de venta 6.4 venta personal 6.5 marketing directo

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	30	60
Estudo de casos/análises de situacións	15	10	25
Presentacións/exposicións	1	1	2
Traballos tutelados	5	15	20
Probas de resposta curta	2	41	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Sesión magistral	Clase presencial de exposición de los contenidos teóricos de la asignatura, impartida por el/la profesor/a a la totalidad del alumnado. Se recomienda al estudiante que trabaje previamente el material entregado por el profesor y que se consulte la bibliografía recomendada para completar la información con el fin de seguir las explicaciones y participar activamente en las cuestiones y preguntas planteadas a lo largo de la clase.
Estudio de casos/análisis de situaciones	Análisis de un hecho, problema o suceso real con la finalidad de conocerlo, interpretarlo, resolverlo y reflexionar sobre el mismo para potenciar y completar conocimientos. El profesor indicará al alumno las preguntas y/o material necesario para que pueda elaborar informes con sus respuestas.
Presentaciones/exposiciones	Presentación delante de la clase de los estudios de casos/análisis de situaciones realizadas
Trabajos tutelados	El estudiante, de manera individual o en grupo, debe preparar elaborar un documento sobre la temática de la materia. Se podrán realizar memorias, ensayos, resúmenes de lecturas, conferencias, etc o actividades similares donde el alumno prepara y comparte su trabajo de forma crítica. Generalmente se trata de una actividad autónoma o en grupo del/de los estudiante/s que incluye la búsqueda y recogida de información, lectura y manejo de bibliografía, redacción...

Atención personalizada

	Descripción
Trabajos tutelados	Se dará atención personalizada para la realización de los trabajos tutelados

Avaluación

	Descripción	Cualificación
Estudio de casos/análisis de situaciones	Realización de casos prácticos	20
Presentaciones/exposiciones	Presentación de casos prácticos	10
Trabajos tutelados	Realización de trabajos con supervisión	10
Pruebas de respuesta corta	Exámenes tipo test o de respuesta corta. No de tema a desarrollar. Pruebas para evaluación de competencias adquiridas que incluyen preguntas cerradas con diferentes alternativas de respuesta (verdadero/falso, elección múltiple, emparejamiento de elementos...). Os alumnos seleccionan una/s respuesta/s entre un número limitado de posibilidades. Las respuestas erróneas penalizan.	60

Otros comentarios e segunda convocatoria

Para aprobar la asignatura se requiere satisfacer dos condiciones: (1) obtener una puntuación

mínima de 5 puntos en el conjunto de las pruebas a evaluar y (2) obtener como mínimo 4 puntos en el examen final (puntuado sobre 10).

La asistencia a clase y la realización de las tareas propuestas por el profesor es obligatoria. La puntuación obtenida por la participación así como la realización y entrega de todas aquellas tareas establecidas por el profesor (casos, ejercicios, supuestos, exposiciones, memorias, ?), se mantiene en las convocatorias de Junio y Julio pero NO se guardará para cursos sucesivos.

Aquellos alumnos que no cumplan los requisitos exigidos de participación y/o asistencia a la materia así como de entregas de tareas propuestas y, por tanto, no superen la asignatura tendrán derecho a un examen, que no necesariamente coincidirá con el examen del resto de los alumnos.

Los alumnos que opten por seguir la evaluación NO continua serán examinados mediante una prueba escrita valorada sobre 10 puntos, que no necesariamente coincidirá con el resto de los alumnos. En este caso, los alumnos deben indicar expresamente su deseo de no seguir la evaluación continua a principio de curso (durante el mes de septiembre)

Bibliografía. Fuentes de información

- Philip Kotler y Gary Armstrong, Principios de Marketing, 2008, Prentice Hall
- Kotler, y otros, Dirección de Marketing, 2006, Prentice Hall
- Kotler, P.; Armstrong, G., Fundamentos de Marketing, 2008, Prentice Hall

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección estratéxica**

Materia	Dirección estratéxica			
Código	004G020V01503			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Molinos Casal, Juan José			
Profesorado	Molinos Casal, Juan José Rodríguez de la Fuente, Marta			
Correo-e	juanjo.molinos@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía

B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
(*)	saber	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7
(*)	saber facer	A8 A9 A10 A11 A12
(*)	saber facer	A15 A16 B1 B2 B3
(*)	Saber estar / ser	B4 B5 B8 B9 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B19

Contidos

Tema	
(*)	(*)
(*)2. A contorna xeral da *empresas	(*)
(*)3. Análise *estructural dos sectores industriais	(*)
(*)4. A contorna interna da empresa	(*)
(*)5. *Estratégias *competitivas *genéricas	(*)
(*)6. Estratexias segundo o ciclo de vida da empresa (I): estratexias de crecemento	(*)
(*)7. A *implementación da estratexia	(*)

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	15	22.5	37.5
Titoría en grupo	2	3	5
Presentacións/exposicións	4	12	16
Sesión maxistral	24	36	60
Traballos e proxectos	2	9	11
Probas de resposta curta	1.5	9	10.5
Estudo de casos/análise de situacións	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	(*)Presentación de casos reais para a súa análise e discusión en clase
Titoría en grupo	(*)Tutorías en grupos reducidos. Reunións que os profesores da * asignatura manteñen cos alumnos para *asesoramento, desenvolvemento e *supervisión de actividades da * asignatura no proceso de aprendizaxe.
Presentacións/exposicións	(*)Presentacións públicas dos traballos realizados e casos analizados. O alumno será *evaluado de competencias como a súa capacidade de análise e síntese, *decomunicación oral ou de *argumentación e xustificación das decisións tomadas.
Sesión maxistral	(*)Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia, conceptos teóricos, casos de análises, etc. O feito de non asistir non contará *negativamente na avaliación do alumno, pero a asistencia a clases si será tida en conta *positivamente na súa avaliación.

Atención personalizada	
	Descrición
Titoría en grupo	(*)Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de *adquisición das competencias na materia.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	(*)Exposición oral por parte do *alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita)	15
Traballos e proxectos	(*)Realización por parte do alumno dun traballo escrito sobre un tema concreto.	15
Probas de resposta curta	(*)Proba para *evaluar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia.	60
Estudo de casos/análise de situacións	(*)Estudo, debate e participación na resolución de supostos reais ou ficticios de formulacións estratéxicas por parte de empresas.	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Os estudantes que por motivos xustificadas (laborais, *imposibilidade de *desprazamento diario a *Ourense, de saúde, *etc) non poidan realizar con *normalidad as actividades do sistema de avaliación por defecto, poderán acollerse a un sistema de avaliación para non asistentes:

40%: Estudo de casos, traballos,...: deberán ser realizados e entregados nos prazos fixados.

60%: *Exame final

Bibliografía. Fontes de información

Navas López, J.E. y Guerras Martín, L.A, La dirección estratégica en la empresa. Teoría y aplicaciones, 4, 2007

Garrido Bug, S., Dirección Estratégica, , 1996

Grant, R.M., Dirección estratégica, , 1996

Ventura Victoria, J., Análisis estratégico de la empresa, , 2004

Bueno Campos, E., La dirección estratégica de la empresa: metodología, técnicas y casos, , 1996

Johnson, G. y Scholes, K., Dirección estratégica, 7, 2006

Porter, M., Ventaja competitiva, , 2003

Huete. L., Construye tu sueño, , 2005

(*)

***Bibliografía *complementaria**

- Bo Campos,*TT E.*TT[*et a o.]; *Dirección estratéxica: desenvolvemento da estratexia e análisede casos* . *Pirámide,

2006.*T

- *David, *F.*R.; *Conceptos de administración estratéxica*, *McGraw-*Hill, 1997.
- *Dess, *G.*G. e *Lumpkin, *G.*T.; *Dirección Estratéxica*, *McGraw-*Hill, 2003.
- *Harrison, *J.*S. e *Jhon, *C.*H.,*St.; *Fundamentos da dirección estratéxica*, *Thomson, 2ª edición, 2002.
- *Hill, *C. e *Jones, *G.; *Administración estratéxica. Un *enfoque integrado*, *McGraw-*Hill, 6ª edición, 2005, *Madrid.
- *Hitt, *Ireland e *Hoskinson; *Administración estratéxica. *Competitividad e conceptosde *globalización*, *Thomson *editores.
- *Johnson, *G.; *Scholes, *K. e *Whittington, *R.; *Dirección estratéxica*, 7ª edición, 2006, *Pearson-*Prentice *Hall, *Madrid.
- *Porter, *M.; *Estratexia *Competitiva*, *CECSA, *México, 1982.
- *Porter, *M.; *Vantaxe *Competitiva*, *CECSA, *México, 1987.
- *Thompson, E.E. e *Strickland, A.*J.; *Administración estratéxica. Conceptos e casos*, *Irwin *McGraw-*Hill, 13ª edición, 2004.

Recomendacións

Outros comentarios

(*)Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico *promovidos pola dinámica da clase e do grupo de *destinatarios real ou pola *relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao *alumnado a información e *pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso *formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Réxime fiscal da empresa I**

Materia	Réxime fiscal da empresa I			
Código	004G020V01504			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Galego			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Vaquero Garcia, Alberto			
Profesorado	Lago Peñas, Santiago Vaquero Garcia, Alberto			
Correo-e	vaquero@uvigo.es			
Web	http://faiic.uvigo.es			
Descrición xeral	RFE é unha asignatura que ten como obxectivo introducir ós alumnos no campo da fiscalidade aplicada. En particular, desenvólvense dous dos impostos máis importantes: o IRPF e o Imposto de Sociedades.			

Competencias de titulación

Código	
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
B1	Capacidade de análise e síntese
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
(*)(*)	saber	A4
(*)(*)	saber facer	A6
(*)(*)	saber facer	A8
(*)(*)	saber facer	A11
(*)(*)	saber facer	B1
(*)(*)	saber facer	B4
(*)(*)	saber facer	B10
(*)(*)	saber facer	B12
(*)(*)	saber facer	B13

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción ó Sistema Fiscal	Obxectivos básicos. A organización da materia. O método de traballo e a súa avaliación.
Tema 1: Obxectivos e metodoloxía da materia	
Tema 2: Caracterización do Sistema Fiscal Español e bases para a fiscalidade persoal e empresarial	O papel dos Impostos na realidade económica. Composición do Sistema Fiscal. Características básicas das principais figuras tributarias.

Parte II: O Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas. Tema 3: Introducción ó IRPF	Elementos básicos do Imposto: contribuinte e unidade familiar, rentas suxeitas e exentas, periodo impositivo.
Tema 4: Rentas das Persoas Físicas	Rendimentos do Traballo, Rendimentos do Capital, Gañancias e Perdas Patrimoniais
Tema 5: Rentas de Empresarios e Profesionais individuais	Elección do réxime de estimación da renda. Determinación da renda en Estimación Directa e Estimación Obxectiva.
Tema 6: Liquidación do IRPF	Integración e compensación das rentas. Mínimo Persoal e Familiar. Cuota Integra e Deduccións.
Parte III: O Imposto sobre Sociedades. Tema 7: Introducción ó IS.	Elementos básicos do Imposto: contribuinte, Resultado Contable e Base Imponible. Periodo impositivo. Imputación temporal de ingresos e gastos.
Tema 8: Operacións determinantes da Base Imponible	Gastos non deducibles. Amortizacións. Arrendamento Financeiro. Deterioro de Valor e Transmisións Patrimoniais

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	0.5	0	0.5
Sesión maxistral	22	22	44
Prácticas de laboratorio	22	22	44
Prácticas autónomas a través de TIC	0	25	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2.5	13	15.5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	5	16	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do contido e obxectivos da materia. Metodoloxía de traballo e sistemas de control e avaliación.
Sesión maxistral	Para cada tema o docente presentará na aula as cuestións mais relevantes e formulará a metodoloxía a seguir para interpretar as consecuencias e efectos prácticos da norma tributaria. Posteriormente o alumno deberá revisar de forma autónoma os contidos expostos.
Prácticas de laboratorio	As sesións prácticas terán lugar en seminarios e en aulas de informática. En cada sesión se proporán casos a estudar en grupos reducidos (de 3 alumnos no caso de seminarios e individualizados no caso das prácticas informáticas) que deberán comentar, resolver e defender. O alumno disporá previamente dos enunciados dos casos a través da Plataforma Tema e deberá elaborar unha primeira proposta de solución xustificada que deberá entregar previamente ó desenvolvemento da sesión presencial. En todos os casos, o alumno disporá posteriormente da solución comentada que lle servirá de material adicional de estudo.
Prácticas autónomas a través de TIC	Cada semana, despois da sesión maxistral, abrírase un formulario práctico dixital (de resposta curta ou test) na Plataforma Tema, relativo os contidos desenvolto na sesión maxistral. Trátase de actividades non presenciais que posibilitan o seguimento e avaliación do alumno, que deberá responder nos prazos sinalados. En cada caso, o alumno disporá posteriormente da solución que lle permita verificar os resultados acadados.

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Durante as prácticas de laboratorio, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren calquera tipo de dúbida referente á materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
--	------------	---------------

Prácticas de laboratorio	Durante as prácticas de laboratorio, preténdese orientar, supervisar, atender e resolver as dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias, en xeral, e na realización das actividades propostas, en particular. Ademais, cada profesor establecerá ó comenzo do curso un horario para titorías individuais ó que o alumno pode acudir para resolveren cualquera tipo de dúbida referente á materia.	10
Prácticas autónomas a través de TIC	Avaliaráse e puntuarase a resolución dos casos propostos despois de cada sesión maxistral. Este apartado de traballo persoal puntuarase sobre un máximo global de 2 puntos.	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Rematada a docencia presencial, o alumno deberá realizar unha proba escrita que consistirá na resolución de casos prácticos de liquidación do IRPF e do Imposto de Sociedades. O alumno deberá resolver de xeito individualizado os casos propostos xustificando as decisións adoptadas. Esta proba escrita final avaliarase cunha puntuación máxima de 5.	50
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Ó remate das partes II e III do programa da materia, en dúas das sesións prácticas presenciais, proporase un boletín de casos que o alumno deberá resolver de xeito individual e que permitirá avaliar o seu nivel de coñecementos ata ese momento. Cada unha destas dúas probas puntuarase cun máximo de 1 punto.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia o alumno deberá acadar unha puntuación mínima de 5 puntos. Os alumnos que non superen o examen na convocatoria ordinaria, pero que teñan superadas as prácticas e traballos na avaliación continua, manterase este última nota na segunda convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

- Selección de lexislación relativa ó IRPF e ó Imposto de Sociedades.
- Esquemas básicos e supostos prácticos. Plataforma Tema.
- Manuel Practico Renta. Axencia Tributaria. Edición actualizada.
- Manual Práctico Sociedades. Axencia Tributaria. Edición actualizada.
- Gabinete xurídico do Centro de Estudos Financeiros: "Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas. Casos Prácticos" . Madrid: editorial CEF (edición actualizada).
- Gabinete xurídico do Centro de Estudos Financeiros: "Impuesto sobre Sociedades. Casos Prácticos" . Madrid: editorial CEF (edición actualizada).
- Moreno Moreno, Mª Carmen e Paredes Gómez, Raquel: " Fiscalidad Individual y Empresarial. Ejercicios resueltos" . Madrid: editorial Cívitas (edición actualizada).
- Albi Ibáñez, Emilio: "Sistema Fiscal Español. Volumen 1" . Barcelona: editorial Ariel (edición actualizada).

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

- Díaz Arias, José Manuel: "Ley comentada del Impuesto sobre Sociedades. Concordada, jurisprudencia, consultas tributarias y doctrina " . Barcelona: editorial Deusto (edición actualizada).
- Pla Vall, Ángeles e Salvador Cifre, Concha: "Impuesto sobre Sociedades. Régimen General y empresas de reducida dimensión" . Valencia: editorial Tirant lo Blanch (edición actualizada).
- "Memento Práctico Fiscal" . Madrid: ediciones Francis Lefebvre (edición actualizada).

ENLACES DE INTERNET DE INTERESE

- Agencia Tributaria: www.aeat.es
- Instituto de Estudios Fiscales: www.ief.es

- Instituto Nacional de Estadística: www.ine.es

- Estadísticas OCDE: www.oecd.org

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Teoría da organización**

Materia	Teoría da organización			
Código	004G020V01505			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rivo López, Elena			
Profesorado	Rivo López, Elena			
Correo-e	rivo@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	El alumno debe adquirir a través de esta materia conocimientos y competencias relativos a cómo funcionan las organizaciones, cómo toman decisiones, desarrollan estrategias, se estructuran a sí mismas para la consecución de los objetivos, así como las relaciones de poder que rodean e impregnan las organizaciones y el modo en que las sociedades interactúan con sus organizaciones.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Tener conocimiento, y comprender los fundamentos de la teoría de la organización y la evolución del pensamiento con el ánimo de reflexionar sobre su futuro. Se trata de entender el contexto en el que se mueven las organizaciones y cómo éste las condiciona.	saber	A1 A2 A3 A7
Deberán asimilarse conceptos como el de arquitectura organizativa (al tratarse de uno de los elementos esenciales para abordar el diseño desde el pensamiento modernista hasta las redes), comportamiento organizativo(ya que las organizaciones están formadas por personas), desarrollo organizativo (ligado a la generación de alianzas)y aprendizaje organizativo (crucial para afrontar los nuevos tiempos).		
Aplicar los procedimientos de análisis y conocimientos adquiridos a la resolución de problemas/cuestiones concretas, tanto a nivel estratégico como operativo, en el ámbito la estructura organizativa de la empresa.	saber hacer	A9 A11 A12 A14
Tener capacidad para buscar, identificar, filtrar y analizar datos relevantes que pueden afectar a la estructura organizativa de la empresa para interpretar su importancia en términos de defender o criticar distintas posturas, o medidas de actuación alternativas, tras una correcta valoración de ventajas e inconvenientes.	saber hacer	A16 B1 B2
Demostrar una actitud proactiva y tener capacidad de expresarse correctamente para transmitir ideas y/o comunicar de forma educada, comprensible y razonada su interpretación, u opinión, sobre determinadas cuestiones relacionadas con distintos aspectos de la gestión en las organizaciones.	Saber estar / ser	B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B13 B14 B15 B16 B17 B18

Contidos

Tema
CAPÍTULO I: FUNDAMENTOS DE TEORÍA DE LA ORGANIZACIÓN
(*)CAPÍTULO II: EL CONTEXTO DE LAS ORGANIZACIONES (*)
(*)CAPÍTULO III: ARQUITECTURA ORGANIZATIVA (*)
(*)CAPÍTULO IV: COMPORTAMIENTO ORGANIZACIONAL Y PROCESOS ORGANIZATIVOS (*)
(*)CAPÍTULO V: DEDARROLLO ORGANIZACIONAL (*)

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	28	56
Resolución de problemas e/ou ejercicios	15	15	30
Presentacións/exposicións	2	4	6
Titoría en grupo	2.5	5	7.5
Probas de resposta curta	2	31	33
Traballos e proxectos	0.5	17	17.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e presentación de exercicios/cuestións/traballos por parte do alumno tanto de maneira individual como en grupo baixo a proposta, orientación e supervisión do profesor.

Presentacións/exposicións	Presentación e exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Titoría en grupo	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Descrición	
Titoría en grupo	Tempo reservado para orientar, atender e resolver dúbidas do alumno no seu proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo (previa presentación escrita).	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución, de maneira individual ou en grupo, de cuestións expostas, orientadas e supervisadas polo profesor sobre a materia. Avaliarase a participación do alumno e a comprensión da materia.	20
Probas de resposta curta	Proba para avaliar os coñecementos adquiridos polo alumno sobre a materia. A resposta debe ser breve.	50
Traballos e proxectos	Realización por parte do alumno dun traballo escrito sobre un tema concreto.	15

Outros comentarios e segunda convocatoria

A descrición desta guía esta pensada para a modalidade presencial. A nota obtida polo alumno na parte presencial terá vixencia para as convocatorias ás que dá dereito a matrícula de cada curso académico.

*A concreción das actividades a realizar dependerá en gran medida do número de alumnos, medios para traballar en grupo, etc.

Bibliografía. Fontes de información

Argyris, C., On organizational learning, 1994, MA: Blackwell Publishers

Hodge, B.J., et al, Teoría de la organización, un enfoque estratégico, 1998, Prentice-Hall, Madrid

Cabanelas, J., Teoría de la organización y diseño, 2010, Pirámide, Madrid

Trátase de bibliografía básica sobre teoría e casos da materia.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/O04G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/O04G020V01203

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e concíbese de forma flexible. En consecuencia, pode requirir reaxustes ao longo do curso académico promovidos pola dinámica da clase e do grupo de destinatarios real ou pola relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, aportarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Análise contable**

Materia	Análise contable			
Código	O04G020V01601			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Garcia Llorens, Luis Vicente			
Profesorado	Garcia Llorens, Luis Vicente Gonzalez Garcia, Jose Sanchez Alonso, Felix Vila Losada, Miguel Angel			
Correo-e	llorens@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	tipología	Competencias
(*)	saber	A6 A7 A8 A10 A12 A13 A15 A16 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B13 B14 B19
(*)	saber	A6 A7 A8 A9 A10 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9

Contidos

Tema	
1. El Análisis Financiero	1. El Análisis Financiero Introducción La Información Económico-Financiera Fundamentos Objetivos
2. Los Estados Financieros	2. Los Estados Financieros Balance Resultados Estado de Cambios en el Patrimonio Estado de Flujos de Tesorería Memoria
3. Consolidación de Estados Financieros	3. Consolidación de Estados Financieros Introducción El Control Societario Los Procedimientos de Consolidación
4. La Opinión de Auditoría	4. La Opinión de Auditoría Introducción Las Normas de Auditoría El Informe de Auditoría
5. El Análisis Económico-Financiero	5. El Análisis Económico-Financiero Introducción Instrumentos y Técnicas del Análisis Detección de Prácticas de Distorsión de la Información Financiera Cálculo y Evaluación de la Rentabilidad Cálculo y Evaluación del Riesgo Predicción de la Insolvencia Empresarial y la Calificación de Títulos La Calificación de Títulos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	22.5	67.5	90
Titoría en grupo	7.5	22.5	30
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	3	3	6
Sesión maxistral	45	48	93
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	3	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Proposta de *exercicios prácticos en grupo de laboratorio reducido como *complemento da explicación teórica dúas *contidos da materia. Resolución *conxunta *cos *alumnos y *atención personalizada *do docente. Resolución de *dúbdidas *aos alumnos e consideración, *cando *cumpra, de ferramentas informáticas.
Titoría en grupo	(*)Aprendizaxe a partir do material e tarefas propostos aos alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma en grupos de laboratorio e *tutorías *personalizadas. *Comprobación de avances co docente.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	(*)Control *do proceso de *aprendizaxe dos alumnos e *avaliación *do *coñecemento en *grupos reducidos a partir de actividades propostas polo profesor e a *súa resolución e interacción *cos alumnos. *Posibilidade de *avaliación de *coñecementos e habilidades
Sesión maxistral	(*)Exposición non aula por parte *do profesor do profesor dous *contidos *máis relevantes, a partir *dabase de material docente posto a disposición dous alumnos en plataforma e *bibliografía indicada.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Aprendizaxe a partir do material e tarefas propostos aos alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma en grupos de laboratorio e tutorías personalizadas. Comprobación de avances co docente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Titoría en grupo	Evidencias de aprendizaxe a través dun conxunto de actividades propostas ao alumno para consolidar o seu proceso de aprendizaxe durante o curso académico e evaluadas en grupo reducido con carácter voluntario. Avaliación de habilidades de traballo en grupo e adaptación a contornas de traballo con especial énfasis no comportamento social	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Resolución dunha proba escrita presencial, ao final do cuatrimestre, sobre a adquisición de competencias da materia. Esíxese un nivel mínimo obligatorio para superar a convocatoria	70

Outros comentarios e segunda convocatoria

La nota obtenida obtenida en la parte presencia tendrá vigencia para las convocatorias a las que da derecho cada curso académico

Bibliografía. Fontes de información

Crespo Miguel Angel, Información Financiera y análisis de estados financieros, 2ª Edición, Torculo, 2008

Bergevin, P, Financial Statement Analysis, , Prentice Hall, 2001

Rees, B, Financial Analysis, , Prentice Hall, 1990

Resvine, Collins and Johnson, Financial Reporting and Analysis, 3ª Edición, Prentice Hall, 2005

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Contabilidade financeira II/O04G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS**Contabilidade de custos**

Materia	Contabilidade de custos			
Código	004G020V01602			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Gonzalez Sanchez, Maria Beatriz			
Profesorado	Gonzalez Sanchez, Maria Beatriz Lopez-Valeiras Sampedro, Ernesto Vila Losada, Miguel Angel			
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Esta asignatura tiene como objeto básico el tratamiento de la información para la valoración de las existencias, la planificación y el control de la actividad de las organizaciones y la información contable para el proceso de toma de decisiones. La materia está orientada básicamente sobre empresas industriales, en su ámbito interno, con el análisis del proceso productivo de la empresa. Competencias			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
-------------------------	-----------	--------------

(*)Identificar as características dos ámbitos interno e externo da empresa, así *comode saber os modelos *contables relacionados cos mesmos.		A1 A2 A6 A7
(*)Recoñecer aos usuarios da información e os seus particulares *necesidadesinformativas.	saber	A1 A2 A6 A7
(*)Diferenciar os distintos factores de produción segundo a súa natureza, función,comportamento e posibilidades de *atribución ao *output final.	saber saber facer	A1 A2 A6 A7 A12 A14
(*)Analizar o modo de *gestionar, medir e valorar o emprego dos recursos materiais *yhumanos da empresa.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A6 A7 A12 A14 B1 B10
(*)Interpretar os custos indirectos de fabricación a través das seccións e unidades *deobra.	saber saber facer	A1 A2 A6 A7 A12 A14
(*)Aplicar o concepto de imputación racional de custos.	saber saber facer	A1 A2 A6 A7 A12 A14
(*)Aplicar os diferentes procedementos para realizar os *repartos primario e *secundariode custos.	saber saber facer	A1 A2 A6 A7 A12 A14
(*)Organizar a información obtida *previamente e formular propostas para *eldesarrollo dun modelo de imputación de custos aos produtos	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A6 A7 A12 A14 A16 B1 B2 B10 B11
(*)Aplicar modelos *contables de custos sobre a base da realidade empresarial *aanalizar.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A6 A7 A12 A14 A15 A16 B1 B2 B3 B10 B11 B13 B14

(*)Aplicar técnicas *presupuestarias para a *planificación da actividade da empresa	saber saber facer	A1 A2 A6 A7 A12 A14 B1 B13 B14
(*)Desenvolver modelos de custos *estándares e determinar as desviacións, así como *suexplicación.	saber saber facer	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 A14 B1 B13 B14
(*)Construír un sistema de información para tómaa de decisións.	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 A14 A15 A16 B1 B2 B3 B10 B11 B13 B14
(*)Reproducir os modelos de custos en organizacións non industriais	saber saber facer Saber estar / ser	A1 A2 A6 A7 A9 A11 A12 A14 A15 A16 B1 B2 B3 B10 B11 B13 B14 B17 B18

(*)Desenvolver un sistema de custos para unha contorna empresarial concreto	saber	A1
	saber facer	A2
	Saber estar / ser	A6
		A7
		A9
		A11
		A12
		A14
		A15
		A16
		B1
		B2
		B3
		B10
		B11
		B13
		B14
		B17
		B18

Contidos

Tema	
(*)1. Introducción ao custo. Conceptos básicos	(*)1.1. Introducción: *Delimitación conceptual, *Contabilidade financeira *versus Contabilidade de custos e de xestión1.2. Concepto de custo1.3. Clasificación dos custos1.4. Ciclo de análise do custo1.5. Sistemas de enlace entre a *contabilidade interna e externa1.6. Elementos integrantes do custo1.7. Estrutura de custos e ingresos
(*)2. O comportamento dos custos	(*)2.1. Introducción2.2. Custos fixos2.2.1. Imputación racional2.3. Custos *semifijos e *semivariáveis2.4. Custos *variables2.5. Métodos de separación de custos fixos e *variables
(*)3. Os Custos de Materiais	(*)3.1. Concepto e clasificación3.2. O control dos materiais3.3. Entradas e saídas de almacén. Valoración3.4. *Problemática *contable e física do almacén3.5. Outras técnicas de xestión de materiais
(*)4. O custo de persoal	(*)4.1. Concepto e clasificación4.2. Tratamento *contable do custo de persoal4.2.1. *Delimitación dos compoñentes do custo de persoal4.2.2. Rexistro de tempos4.2.3. Valoración de salarios4.2.4. *Asignación dos custos de persoal aos produtos4.3. Sistemas de *remuneración por rendementos4.4. A curva de aprendizaxe
(*)5. Os custos indirectos de produción.	(*)5.1. Concepto e clasificación5.2. *Problemática da imputación de custos indirectos5.3. Seccións5.4. Métodos de *subreparto entre seccións interrelacionadas5.5. Exemplo de imputación por seccións
(*)6. O custo de oportunidade dos *recursosfinancieros. Os custos do *periodo	(*)6.1. Introducción6.2. Fontes de financiamento propias6.2.1. Capital6.2.2. *Autofinanciación6.3. Fontes de financiamento alleas6.4. Custo medio ponderado de capital6.5. Aspectos *contables do custo financeiro de oportunidade6.6. Definición, clasificación e tratamento *contable dos *costescomerciales6.7. Definición e tratamento *contable dos custos de administración
(*)7. O sistema de custos *variables	(*)7.1. Introducción7.2. Modelo de custos e marxes7.3. Vantaxes e inconvenientes7.4. Custos *variables *vs Custos completos7.5. Exemplo
(*)8. A produción múltiple: Producción común *yproducción conxunta	(*)8.1. Producción múltiple, común e conxunta.8.2. Métodos de separación de custos conxuntos baseados en custos reais.8.3. Métodos de separación de custos conxuntos baseados en *costesalternativos.8.4. *Asignación *contable de custos conxuntos: *subproductos e *residuos.8.5. *Asignación *contable de custos conxuntos: *desperdicios.8.6. *Asignación *contable de custos conxuntos: produtos *imperfectos *ydefectuosos.8.7. Exemplo
(*)9. Os custos por ordes de traballo ou pedido	(*)9.1. Introducción9.2. Definición e características9.3. *Afectación e imputación de custos ás ordes de fabricación9.4. Axuste dos custos *subaplicados ou *sobreaplicados
(*)10. Os custos por procesos	(*)10.1. Conceptos básicos10.2. Producción equivalente10.3. Custos *unitarios10.4. *Problemática das unidades perdidas10.4.1. Formulación xeral10.4.2. Recuperación de materiais e límite de tolerancia10.5. *Ficha de custos

(*)11. Sistema de custos baseado nas actividades(*ABC)	(*)11.1. Introducción11.2. As actividades11.3. Clasificación das actividades11.4. *Inductores: de custos e actividades11.5. Proceso de *asignación de custos no *ABC
(*)12. A *contabilidade de custos para tómaa *dedecisiones. O modelo Custo-Volume-Beneficio(*C-*V-*B)	(*)12.1. Hipóteses básicas na análise *C-*V-*B12.2. Formulación do modelo12.3. A marxe de seguridade12.4. Combinación de produtos12.5. Análise de sensibilidade12.6. Toma de decisións
(*)13. Custos *predeterminados (I). O orzamento	(*)13.1. Introducción: A *planificación e o orzamento13.2. Clasificación dos orzamentos13.3. O orzamento *integral13.3.1. Orzamento *operativo13.3.2. Orzamento de investimentos13.3.3. Estados financeiros *previsionales13.4. Control *presupuestario
(*)14. Custos *predeterminados (*II). O *costeestándar	(*)14.1. Introducción: Control *presupuestario14.2. Custo *estándar14.3. Desviacións14.3.1. Desviacións en *MP14.3.2. Desviacións en *MOD14.3.3. Desviacións en *CIF14.3.4. Desviacións en mestura
(*)15. O custo en empresas non industriais	(*)15.1. Organizacións de servizos, en xeral.15.2. Organizacións de servizos financeiros15.3. Organizacións sanitarias15.4. Organizacións non *lucrativas

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	37	60	97
Prácticas en aulas de informática	30	50	80
Titoría en grupo	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición en el aula, por parte del docente, de los contenidos más relevantes y de mayor dificultad conceptual. Control del aprendizaje.
Prácticas en aulas de informática	Propuesta de ejercicios en los que el alumno desarrolla, individualmente y con hoja de cálculo, la resolución de los casos planteados. Supervisión y asistencia del docente.
Titoría en grupo	Control tutorial del proceso de aprendizaje del alumno. Repaso teórico-práctico de los contenidos impartidos. Exposición y resolución de dudas en grupos reducidos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Proposta de exercicio teórico *práctico a resolver polo alumno

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	(*)Aprendizaxe *colaborativo a través dun conxunto de actividades e *cuestionarios que se propoñen *alumno.O alumno realiza este conxunto de tarefas de forma autónoma, seguindo a súa *itinerario de aprendizaxe,*pautado nas clases *presenciales e de prácticas.
Titoría en grupo	(*)Aprendizaxe *colaborativo a través dun conxunto de actividades e *cuestionarios que se propoñen *alumno.O alumno realiza este conxunto de tarefas de forma autónoma, seguindo a súa *itinerario de aprendizaxe,*pautado nas clases *presenciales e de prácticas.
Prácticas en aulas de informática	(*)Aprendizaxe *colaborativo a través dun conxunto de actividades e *cuestionarios que se propoñen *alumno.O alumno realiza este conxunto de tarefas de forma autónoma, seguindo a súa *itinerario de aprendizaxe,*pautado nas clases *presenciales e de prácticas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Aprendizaxe *colaborativo a través dun conxunto de actividades e *cuestionarios que se propoñen *alumno.O alumno realiza este conxunto de tarefas de forma autónoma, seguindo a súa *itinerario de aprendizaxe,*pautado nas clases *presenciales e de prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	(*)Evidencias da aprendizaxe teórica a través da realización dalgunhas actividades no aula.	10

Titoría en grupo	(*)Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno que traballará en grupo	5
Prácticas en aulas de informática	(*)Evidencias da aprendizaxe práctica a través da resolución das cuestións que se propoñen ao alumno durante o curso, para consolidar o seu proceso de aprendizaxe na materia.	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Resolución dunha proba escrita *presencial, ao final do *cuatrimestre, sobre a *adquisición de competencias de coñecemento, destreza na práctica e a adaptación a novas situacións. Esíxese un nivel mínimo en teoría e práctica para superar a convocatoria.	70

Outros comentarios e segunda convocatoria

(*)
 A descrición desta *guía esta pensada para a modalidade *presencial. A nota obtida polo alumno en *laparte *presencial terá vixencia para as convocatorias ás que *daderecho a *matrícula de cada curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

(*)**BÁSICA:**

*AECA (ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE *CONTABILIDAD E ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS): *Principios de *Contabilidad de Xestión. Documentos do 0 ao 34.

*DRURY, *COLIN (2007): "Management *and *Cost *Accounting" (7*th *Ed.).

*HORNGREN, *CH.; *FOSTER, *G.; *DATAR, *S. (2005): "Cost *Accounting: a *managerial *emphasis" (12 *th. *Ed.)

*MALLO, *C., *KAPLAN, *R. *S., *MELJEN, *S E *JIMÉNEZ, *C. (2000): "Contabilidad de *Costos *yestratégica de xestión".
 *Prentice *Hall

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dirección estratéxica internacional**

Materia	Dirección estratéxica internacional			
Código	O04G020V01603			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	del Rio Rama, Maria de la Cruz			
Profesorado	del Rio Rama, Maria de la Cruz			
Correo-e	delrio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	El proceso acelerado de globalización del sistema económico mundial está originando importantes consecuencias para la actividad de las empresas, que se ven obligadas cada vez más a actuar en mercados internacionales. Por ello, es preciso estudiar y conocer los factores que conducen a esa globalización y sobre todo las estrategias más adecuadas para hacer frente a tales situaciones. Entender y elegir la estrategia de entrada en los mercados exteriores, conocer la localización de las actividades de la cadena de valor, ver las estrategias de comercialización de los productos o servicios y analizar la gestión de la distancia cultural entre países son algunos de los objetivos de esta materia.			

Competencias de titulación

Código				
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección			
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial			
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía			
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa			
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial			
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial			
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial			
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo			
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución			
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa			
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais			
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais			
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética			
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante			
B1	Capacidade de análise e síntese			
B2	Pensamento crítico e autocrítico			
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial			
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado			
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita			

B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Tener conocimiento, y comprender, los fundamentos de las áreas funcionales de la empresa para disponer de una visión de la organización en el contexto económico globalizado y del tipo de decisiones específicas en los aspectos básicos en la gestión de la internacionalización.	saber	A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7
Aplicar los procedimientos de análisis y conocimientos adquiridos a la resolución de problemas/cuestiones concretas, tanto a nivel estratégico como operativo, en el ámbito del comercio internacional.	saber hacer	A8 A9 A10 A11 A12
Tener capacidad para buscar, identificar, filtrar y analizar datos relevantes que pueden afectar a las distintas decisiones que pueda adoptar la empresa en su estrategia de internacionalización, para interpretar su importancia en términos de defender o criticar distintas posturas, o medidas de actuación alternativas tras una correcta valoración de ventajas e inconvenientes.	saber hacer	A15 A16 B1 B2 B3
Demostrar una actitud proactiva y tener capacidad de expresarse correctamente para transmitir ideas y/o comunicar de forma educada, comprensible y razonada su interpretación, u opinión, sobre determinadas cuestiones relacionadas con distintos aspectos de la gestión empresarial.	Saber estar / ser	B4 B5 B8 B9 B12 B13 B14 B15 B16 B18 B19

Contidos

Tema
Tema 1. Conceptos básicos del comercio internacional: razones para la internacionalización
Tema 2. La estructura de la empresa ante el comercio exterior
Tema 3. Competencia global: factores y estrategias
Tema 4. Estrategias de entrada en mercados exteriores
Tema 5. La dirección de las empresas multinacionales

Planificación docente

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Sesión maxistral	22.5	0	22.5
Estudo de casos/análises de situacións	12.5	0	12.5
Seminarios	3	0	3
Titoría en grupo	2	0	2
Presentacións/exposicións	6	10	16
Probas de resposta curta	2	50	52
Traballos e proxectos	2	40	42

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices del trabajo, ejercicios o proyectos a desarrollar por el estudiante.
Estudo de casos/análises de situacións	El profesor planteará estudios de casos múltiple contemporáneos con un enfoque inductivo y parcialmente deductivo que serán analizados por el alumno tratando de dar respuesta a las cuestiones que en él se planteen para su posterior puesta en común.
Seminarios	Se pretende transmitir a los alumnos conocimientos y herramientas prácticas, mediante la presencia de profesionales de la empresa e instituciones relacionadas con el comercio internacional.
Titoría en grupo	Tutorías en grupo reducido. Reuniones que el alumno mantiene con el profesorado de la asignatura para asesoramiento, desarrollo y supervisión de actividades de la asignatura en el proceso de aprendizaje.
Presentacións/exposicións	Exposición oral por parte del alumnado de un tema concreto o de un trabajo (previa presentación escrita).

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Tiempo reservado para orientar, atender y resolver dudas del alumno en su proceso de adquisición de las competencias de la materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Exposición oral por parte del alumnado de un tema concreto o de un trabajo (previa presentación escrita).	20
Probas de resposta curta	Prueba para evaluar los conocimientos adquiridos por el alumno sobre la materia. La 60 respuesta debe ser breve.	60
Traballos e proxectos	Realización por parte del alumno de un trabajo escrito sobre un tema concreto.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

Segunda convocatoria: la evaluación continua alcanzada durante el cuatrimestre se guarda para la convocatoria de junio del presente curso académico.

Alumnos que no siguen evaluación continua: Examen final de toda la materia que representa el 100% de la nota.

Bibliografía. Fontes de información

Guerras Martín y Navas López, La dirección estratégica de las empresas, 4, 2008

Jarillo, J. C., Estrategia internacional. Más allá de la exportación, 1, 2006

Guisado Tato, M., Internacionalización de la empresa: estrategias de entrada en los mercados extranjeros, 1, 2002

García Berrio Hernández, A., Internacionalización y competitividad en la economía española: factores relevantes para la empresa, 1, 2010

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Decisiones de investimento/O04G020V01402

Dirección comercial II/O04G020V01502

Dirección estratégica/O04G020V01503

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno en la materia y se concibe de forma flexible. En consecuencia, puede requerir reajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir.

Asimismo, se aportará al alumnado la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Valoración de activos**

Materia	Valoración de activos			
Código	004G020V01604			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Barajas Alonso, Angel Antonio			
Profesorado	Barajas Alonso, Angel Antonio Mareque Alvarez-Santullano, Maria Mercedes			
Correo-e	abarajas@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/abarajas			
Descrición xeral	Se abordarán modelos de valoración de activos tanto de renta fija como variable.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipología	Competencias
Poseer y comprender conocimientos sobre valoración	saber saber hacer	A1 A2 A5 A6 A7 B1 B2 B13
Aplicar los conocimientos a posibles situaciones profesionales en el ámbito de la valoración económica de activos.	saber saber hacer	A8 A9 A10 A11 A15 A16 B1 B2 B3 B13 B14 B15
Reunir e interpretar datos relevantes para emitir juicios sobre la valoración de activos	saber saber hacer	A9 A10 A11 A12 A15 A16 B2 B11 B12 B13 B15
Transmitir información y resultados de valoración de activos	saber saber hacer Saber estar / ser	A5 A6 A7 A8 A10 A12 B3 B4 B5 B6 B7 B13

Contidos	
Tema	
1. Introducción a la valoración de activos financieros.	1. Introducción a la valoración de activos financieros.
2. Consideración del riesgo para la valoración.	2. Consideración del riesgo para la valoración.
3. Fundamentos de la Teoría de Carteras (CAPM).	3. Fundamentos de la Teoría de Carteras (CAPM).
4. Cálculo de los elementos de riesgo y el coste de la financiación.	4. Cálculo de los elementos de riesgo y el coste de la financiación.
5. Estimación de Flujos de Caja.	5. Estimación de Flujos de Caja.
6. Estimación de tasas de crecimiento.	6. Estimación de tasas de crecimiento.
7. Modelos de valoración de activos.	7. Modelos de valoración de activos.
8. Valoración de renta fija.	8. Valoración de renta fija.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22.6	10	32.6
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	20	35
Metodoloxías integradas	5	20	25
Probas de resposta curta	1.4	9.5	10.9
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	6	20	26
Traballos e proxectos	0.5	20	20.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Metodoloxías integradas	Aprendizaxe colaborativa: Enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal os alumnos son responsables da súa aprendizaxe e da dos seus compañeiros nunha estratexia de corresponsabilidade para acadar metas e incentivos de grupo.

Atención personalizada	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe a partir do material e tarefas propoñidas a os alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma e tutorías. Retroalimentación con o docente. Supervisión dos traballos e proxectos en grupo.
Metodoloxías integradas	Aprendizaxe a partir do material e tarefas propoñidas a os alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma e tutorías. Retroalimentación con o docente. Supervisión dos traballos e proxectos en grupo.
Traballos e proxectos	Aprendizaxe a partir do material e tarefas propoñidas a os alumnos, supervisando a súa aprendizaxe autónoma e tutorías. Retroalimentación con o docente. Supervisión dos traballos e proxectos en grupo.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	valoración da participación activa por medio de preguntas e intervencións nas sesións.	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	se valorará a realización do traballo.	5
Metodoloxías integradas	se valorará o coñecemento adquirido por todos os membros do grupo.	10
Probas de resposta curta	se valorarán os coñecementos relacionados con a materia a partir de probas de resposta breve.	30
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	se valorará a realización do traballo, o planteamento da resolución e os resultados obtidos.	40
Traballos e proxectos	se valorará a presentación, os contidos e os resultados.	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para a convocatoria de xullo se realizará un exame que substitúe as probas de resposta curta (30%) e as probas prácticas, de execución de tarefas reais y/o simuladas (40%). O resto da nota corresponderá a lo obtido nos restantes apartados.

La concreción de las actividades a realizar dependerá en gran medida del número de alumnos, tamaños de los grupos, etc

Bibliografía. Fontes de información

Damodaran, A., Investment Valuation, Wiley & Sons, 1996, New York

Fernández, P, Guía rápida de valoración de empresas , Gestión 2000, 2005, Barcelona

Bodie, Z.; Merton, R., Finanzas, Pearson Educación, 200, Mexico

Ferrando, et al., Teoría de la financiación I : modelos CAPM, APT y aplicaciones , Pirámide, 2005, Madrid

Pisón Fernández, I., Dirección y Gestión Financiera de la Empresa, Piramide, 2001, Madrid

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Planificación financeira/O04G020V01702

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Decisiones de investimento/O04G020V01402

Decisiones de financiamiento/O04G020V01501

Outros comentarios

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el alumno en la materia y se concibe de forma flexible. En consecuencia, puede requerir reajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Asimismo, se aportará al alumnado la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación comercial**

Materia	Investigación comercial			
Código	004G020V01701			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Estudio de la necesidad de la investigación comercial y proceso de realización a través de la descripción de las principales técnicas de conocimiento y análisis de los mercados; centrándonos fundamentalmente en aquellas situaciones reales que se pueden dar en el marco empresarial de nuestro entorno.			

Competencias de titulación

Código

A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa

B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
1.5 Conocer la relación entre la empresa y su entorno estudiante evaluando su repercusión en la estrategia, comportamiento, gestión y sostenibilidad empresarial	saber saber hacer	A4 A10 B2
1.6 Conocer los distintos procesos, procedimientos y prácticas de gestión empresarial	saber	A1 A2
1.7 Conocer las principales técnicas instrumentales aplicadas al ámbito empresarial.	saber	A1 A2
2.1 Identificar la generalidad de los problemas económicos que se plantean en las empresas, y saber utilizar los principales instrumentos existentes para su resolución	saber hacer	A3 A4 A5 A6 A7 B10
2.2 Valorar a partir de los registros relevantes de información la situación y previsible evolución de una empresa	saber saber hacer	A6 A8 A10 A11 B1 B2 B4
2.5 Movilidad y adaptabilidad a entornos y situaciones diferentes	saber hacer	A13 A14
2.6 Elaborar los planes y políticas en las diferentes áreas funcionales de las organizaciones	saber hacer	A13 A14
3.1 Habilidades en la búsqueda, identificación e interpretación de fuentes de información económica relevante	saber hacer	A15 A16 B1 B3
3.2 Capacidad de análisis y síntesis	saber hacer Saber estar / ser	B1
3.3 Pensamiento crítico y autocrítico	Saber estar / ser	B2
4.1 Habilidades de comunicación oral y escrita	Saber estar / ser	B5
4.4 Comunicarse con fluidez en su entorno incluyendo competencias interpersonales de escucha activa, negociación, persuasión y presentación	Saber estar / ser	B4 B5 B6 B8
4.5 Capacidad de desempeño efectivo dentro de un equipo de trabajo	Saber estar / ser	B9
4.6 Emitir informes de asesoramiento sobre situaciones concretas de empresas y mercados	saber hacer	B10
4.7 Redactar proyectos de gestión global o de áreas funcionales de la empresa	saber hacer	B11
5.1 Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo	Saber estar / ser	B13
5.2 Capacidad de aplicar los conocimientos teóricos y prácticos adquiridos en un contexto académico especializado	Saber estar / ser	B14
6.1 Gestión personal efectiva en términos de tiempo, planificación y comportamiento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial	Saber estar / ser	B15
6.3 Responsabilidad y capacidad para asumir compromisos	Saber estar / ser	B17
6.4 Compromiso ético en el trabajo	Saber estar / ser	B18
6.5 Motivación por la calidad y la mejora continua	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema	
1. Introcucción	1.1 Introducción a la Investigación comercial 1.2. Fases de la Investigación comercial
2. Preparación del diseño de la investigación	2.1 Redacción del plan de investigación: Datos primarios y secundarios; Observación, entrevistas en profundidad, reuniones de grupo, encuestas y tipos, experimentación Escalas, cuestionarios Muestreo
3. Recolección y captura de datos	3.1 Recolección de datos, codificación, análisis
4. Informe de los resultados y su presentación	4. Contenido del informe
5. Elementos adicionales	5.1 Ética; Investigación internacional

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	2	8	10
Sesión maxistral	20	50	70
Estudo de casos/análises de situacións	22	44	66
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	Tutoría en grupo para guiar en la resolución de casos y ejercicios
Sesión maxistral	Explicar el contenido de los temas
Estudo de casos/análises de situacións	Realización de casos y ejercicios. Manejo de programas informáticos

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Tutorías individuais e de grupo, para explicar directrices de realización de traballos individuais e de grupo; e resolver dúbidas conceptuais ou de exercicios prácticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	(*)A realización de varios casos prácticos en grupo. Estes casos han de resolverse xustificando a resposta elixida	50
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

Evaluación: La calificación final será el resultado de:

Si EVALUACION CONTINUA

a) La realización de varios casos prácticos en grupo. Estos casos han de resolverse justificando la respuesta elegida. Para la evaluación, podrá exigirse una defensa oral del caso. (25%).

El tamaño deseable del grupo es de tres estudiantes. Se considera ideal la defensa de cinco casos a lo largo del curso (uno cada dos semanas). Es necesario entregar cuatro casos siendo el último de los casos obligatorio para todos.

Si se entregasen menos de cuatro casos o la nota no alcanzase un 5, los estudiantes se examinarán según el epígrafe

“Evaluación ordinaria”

b) La resolución de ejercicios y problemas de forma individual (25%)

c) Un examen al finalizar la asignatura en el que se medirán los conocimientos teóricos alcanzados (50%)

d) Es necesario alcanzar un mínimo de un 4´5 en cada parte para poder compensarla con las demás y superar la asignatura

Si EVALUACION ORDINARIA

Seguirán este proceso los estudiantes que no sigan la evaluación continua o aquellos que siguiéndola no alcancen los mínimos establecidos.

En este caso, el examen consistirá en una prueba en la que se plantearán preguntas teóricas y otra en la que habrá un caso práctico. Para medir las habilidades de comunicación del estudiante puede establecerse que una o las dos pruebas se realicen de forma oral.

Esta guía docente anticipa las líneas de actuación que se deben llevar a cabo con el estudiante de la materia y se conciben de forma flexible. En consecuencia, puede ser necesario realizar ajustes a lo largo del curso académico promovidos por la dinámica de la clase y del grupo de destinatarios real o por la relevancia de las situaciones que pudiesen surgir. Asimismo, se aportará al estudiantado la información y pautas concretas que sean necesarias en cada momento del proceso formativo.

Bibliografía. Fontes de información

Malhotra, Investigación de mercados, un enfoque aplicado, 2010, Prentice Hall

Hair, Investigación de mercados, 2010, McGraw Hill

(*)

*PEDRET, *R. e OUTROS (2000): *Ferramentas para *segmentar mercados e situar produtos*. *Ed. *Deusto. *Bilbao.

*SANTESMASES, *M. (2005): **DYANE: Deseño e análise de enquisas*. *Ed. *Pirámide. *Madrid.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Planificación financeira**

Materia	Planificación financeira			
Código	O04G020V01702			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Villanueva Villar, Monica			
Profesorado	Villanueva Villar, Monica			
Correo-e	monicavv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)O obxectivo desta *asignatura é que o alumno saiba facer un *diagnóstico das necesidades financeiras da empresa e elaborar a *planificación financeira da mesma a curto e longo prazo.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
(*)Saber facer un *diagnóstico das necesidades financeiras dunha empresa	saber facer	A7 A8 B1 B2 B3 B4 B9 B10
(*)Elaborar a *planificación financeira a curto prazo dunha empresa	saber facer	A2 A8 A9 A12 A16 B3 B13

(*)Elaborar a *planificación financeira a longo prazo dunha empresa

saber facer

A2
A8
A9
A12
A16
B3
B13

Contidos

Tema

(*)Tema 1. Conceptos xerais de *Planificación Financeira.	(*)1.1. A *Planificación na Empresa 1.2. *Planificación Financeira 1.3. Elementos de interese na *Planificación Financeira 1.4. Por onde empezar a *Planificación Financeira 1.5. Análise das Necesidades Financeiras
(*)Tema 2. *Diagnóstico económico-financiero.	(*)2.1.O equilibrio financeiro 2.2. Análise da *rentabilidade 2.3. *Ratios
(*)Tema 3. *Planificación Financeira a curto prazo	(*)3.1.Introdución 3.2. Elaboración de Estados *Previsionales 3.2.1. O Orzamento de *Tesorería 3.2.2. O Balance *Previsional 3.2.3. A Conta de Perdas e Ganancias *Previsional
(*)Tema 4. *Planificación Financeira a longo prazo	(*)4.1. Introdución 4.2. Elaboración de Estados Financeiros *Previsionales a longo prazo 4.3. *Refinanciación de Déficits na *Planificación Financeira 4.4. O control

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	45	75
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	22.5	37.5
Titoría en grupo	5	5	10
Probas de resposta curta	0.5	5	5.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	(*)Exposición no aula, por parte do profesor dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de resolución e desenvolvemento de exemplos prácticos co obxectivo de *clarificar os conceptos teóricos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Proposta de exercicios no aula, como *complemento das sesións *magistrales, con resolución guiada polo docente.
Titoría en grupo	(*)*Tutorización e exposición da realización de forma autónoma ou en grupos de exercicios propostos *previamente ás sesións.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Aprendizaxe *colaborativo entre o profesor e o alumno, ben *individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do *alumnado relacionados coa materia.
Titoría en grupo	(*)Aprendizaxe *colaborativo entre o profesor e o alumno, ben *individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do *alumnado relacionados coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	(*)Avaliación mediante a realización de *test sobre os contidos teóricos e prácticos expostos nas sesións *magistrales: 30%. Nas probas esixírase un nivel mínimo para superalas.	30
Titoría en grupo	(*)Avaliación da exposición da realización de forma autónoma ou en grupos de exercicios 10 propostos *previamente ás sesións	
Probas de resposta curta	(*)Resolución dunha proba escrita *presencial, ao final do *cuatrimestre, sobre a parte teórica da materia. Esixírase un nivel mínimo *obligatorio para superalas.	20

Resolución de problemas e/ou exercicios	(*)Resolución dunha proba escrita *presencial, ao final do *cuatrimestre sobre a *adquisición de competencias de coñecemento, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións. Esíxese un nivel mínimo *obligatorio para superala.	40
---	--	----

Outros comentarios e segunda convocatoria

(*)

Avaliación continua:

1.- Probas descritas obxecto de cualificación que configurarán o 40% da nota. Para a **segunda convocatoria**, de presentarse, manterase a cualificación destas probas.

2.- Exame escrito, que configura o 60% restante da nota. Este celebrarase ao final do curso, convocatoria de maio/xuño. Esíxese un nivel mínimo *obligatorio para superalo. A cualificación do alumno que non supere os mínimos contemplados na proba será de suspenso.

Os alumnos que non superen o paso 1 da avaliación continuada e os que non a seguiron, serán *evaluados cun exame de carácter global sobre os coñecementos de todos os contidos da materia, destrezas na práctica e adaptación a novas situacións. Esíxese un nivel mínimo *obligatorio para superalo. A cualificación do alumno que non supere os mínimos contemplados na proba será de suspenso.

Para a segunda convocatoria, realizarase unha proba escrita *presencial que valorará as competencias do alumno sobre a materia, esixindo un nivel mínimo para superar a mesma.

Bibliografía. Fontes de información

(*)

*BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

*Cibrán, *P; *Villanueva, *M (2005): *Xestión Financeira. Teoría e casos prácticos.*, *ed. *Tórculo
 *Cibrán, *P; *Villanueva, *M; Fernández, *T (2008): *Planificación Financeira. Teoría e casos prácticos*, *ed. *Tórculo.

*BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

Corvo García, *Alvaro (1994): *Análise e *planificación financeira da empresa*, *ed. *Civitas.
 *Durbán, *S (2010): *Planificación financeira na práctica empresarial*, *ed. *Pirámide.
 *Faus, *J; *Tapies, *J (1999): *Finanzas *operativas*, Barcelona.
 López *Lubián, *F.*J; García *Estévez (2005): *Finanzas no mundo *corporativo. Un *enfoquepráctico*.
 *Ed. *Mc *Graw-*Hill
 *Massons, *J (1985): *Finanzas. *Diagnóstico e *planificación a curto prazo*, *Esade.
 *Massons, *J (1997): *Finanzas prácticas*, *Ed. *Hispano-Europea.
 *Pérez *Carballo (1993): *Principios de Xestión Financeira da empresa*, Alianza.
 Rodríguez *Sandiás, A (2009): *Planificación financeira aplicada*, *Tórculo *Edicións, *Santiago de *Compostela..

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/O04G020V01202

Contabilidade financeira II/O04G020V01401
Decisións de investimento/O04G020V01402
Empresa: Contabilidade financeira I/O04G020V01301
Análise contable/O04G020V01601
Contabilidade de custos/O04G020V01602
Decisións de financiamento/O04G020V01501

Outros comentarios

(*)Esta guía docente anticipa as *íneas de actuación que se deben levar a cabo co alumno na materia e se *concíbe flexible, en consecuencia, pode *requirir axustes ao longo do curso académico *promovidos pola dinámica da clase e do grupo de *destinatarios real ou pola *relevancia das situacións que puidesen xurdir. Así mesmo, apórtaselle ao *alumnado a información e *pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso *formativo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	O04G020V01991			
Titulación	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Idioma	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Con *él **traballo de fin de grado *él **estudiante debe demostrar haber conseguido @@la habilidades **conducentes lana *lana elaboración, presentación **y defensa de un **traballo de investigación *lo de **recopilación, a partir de material **original e inédito en *él ámbito **lanas ***diere empresas a través de @@la utilización de *lana **metodología científica apropiada.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
A14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia

B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
El trabajo Fin de Grado deberá verificar adecuadamente la adquisición por el estudiante de todas las competencias de la titulación.	saber	A1
	saber facer	A2
	Saber estar / ser	A3
		A4
		A5
		A6
		A7
		A8
		A9
		A10
		A11
		A12
		A13
		A14
		A15
		A16
		B1
		B2
		B3
	B4	
	B5	
	B6	
	B7	
	B8	
	B9	
	B10	
	B11	
	B12	
	B13	
	B14	
	B15	
	B16	
	B17	
	B18	
	B19	

Contidos

Tema	
Trabaja fin de grado	Trabaja fin de grado

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
--	---------------	--------------------	--------------

Proxectos	0	299	299
Outras	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Proxectos	Trabaja autónomo por parte do alumnado tutorizado por un profesor/a según lo establecido en el Reglamento de Trabajo Fin de Grado (TFG) de Facultad de Ciencias Empresariales e Turismo. La carga estimada de trabajo por parte del alumnado es de 12 ECTS (300 horas)

Atención personalizada

	Descrición
Proxectos	Atención personalizada por parte do titor/a na realización do TFG.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Outras	Defensa pública do TFG	100

Outros comentarios e segunda convocatoria

Observación:

Calquera evidencia de traballos plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso (1).

Bibliografía. Fontes de información

* A bibliografía e fontes de información estará en función da proposta temática seleccionada polo alumnado

Recomendacións

Outros comentarios

- Recomendase a lectura do Regulamento do Traballo Fin de Grao disponible en http://www.fcetou.uvigo.es/index.php?option=com_content&view=article&id=234:traballo-fin-de-grao&catid=19:formularios-e-normativas&Itemid=88&lang=gl